

Novice iz Moravške doline

5 / 2019

GLASILO OBČINE MORAVČE / JUNIJ 2019 / ŠTEVILKA 5 / LETNIK XX

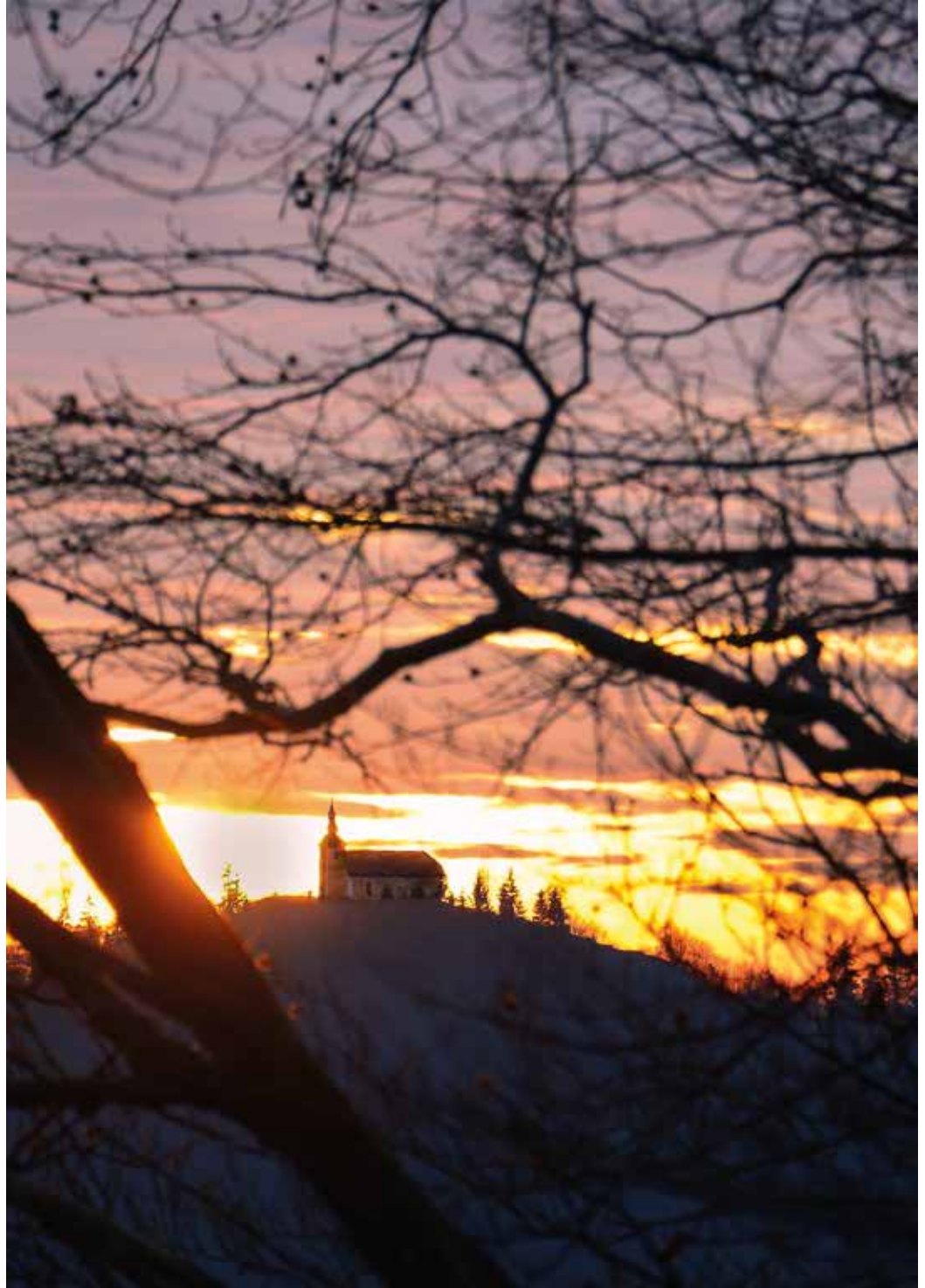
Nepovratna finančna sredstva za namen nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav / str. 11

Fizične osebe s stalnim prebivališčem v občini Moravče lahko do porabe sredstev oz. najkasneje do 30. oktobra zaprosijo za sofinanciranje nakupa in vgradnje individualnih ali skupnih čistilnih naprav za komunalne odpadne vode.

Zlate Moravške lilije / str. 13

Sredi maja so moravške mažoretke blestele na 5. državnem mažoretnem tekmovanju v Murski Soboti. Pomerile so se v štirih kategorijah in pobirale zlate in srebrne medalje kot za stavo. Naše lilije so med številnimi mažoretnimi društvi tudi izstopale v prepoznavnih modrih uniformah.

"Stopiti skupaj je začetek. Ostati skupaj je napredek, delati skupaj pa uspeh!"

Henry Ford

JUNIJ
Petek

21

Koncert ob kresni noči
Peški oktet
21.00 Kamnolom nad Pečami

JUNIJ
Sobota

22

Veselica
PGD Krašce
18.00 Krašce

JUNIJ
Nedelja

23

Pohod z zastavami za domovino na Limbarsko goro
Skavti
18.30 odhod iz Serjuč
20.00 sveta maša v cerkvi
sv. Valentina

JUNIJ
Ponedeljek

24

Osrednja občinska prireditev v počastitev dneva državnosti
Občina Moravče
21.00 središče Moravč
Po prireditvi družabno srečanje pri Kulturnem domu

JUNIJ
do nedelje

30

Razstava o razvoju Slovenske vojske »Ponosni na samostojno domovino«
Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Moravče
avla Kulturnega doma Moravče

JULIJ
Sobota

6

13. nogometni turnir ob Rači
PGD Krašce
od 12.00 dalje v športnem parku Cegunca (sp. Tuštanj)

JULIJ
Sobota

20

Pohod Moravče - Hrastnik
Združenje borcev Moravče
odhod ob 10.00
(avtobusna postaja)

JULIJ
Sobota, nedelja

27, 28

Zeliščarska razstava v prostorih Društva upokojencev Moravče
Društvo upokojencev Moravče
od 8.00 do 20.00 dom
Društva upokojencev

AVGUST
Sobota

24

Veselica in proslava ob 90. obletnici
PGD Vrhpolje
Vrhpolje

AVGUST
Nedelja

25

Jernejeva nedelja
KŠD Peče, Župnija Peče
Peče

Novice iz Moravške doline

JUNIJ 2019
ŠTEVILKA 5
LETNIK XX

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova 9
1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Uredniški odbor
Eva Babnik
Bernarda Mal
dr. Franci Malin
mag. Matjaž Marolt
Anja Ravnikar

Likovni urednik
mag. Blaž Slapar

Lektoriranje
Bernarda Mal

Priprava za tisk
Studio L.A. Andrej Lombar s.p.

Naslovnica
Nostalgija
Foto: Ajda Vesel

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka je dvojna in izide 8. avgusta 2019.
Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si.
Rok za oddajo je 15. julij.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva.

Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Vabljeni k ogledu razstave o razvoju Slovenske vojske

Ponosni na samostojno domovino

Razstava bo na ogled od 20. do 30. junija v avli Kulturnega doma Moravče.

Organizator: Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Moravče, Mihael Žavbi

Dobro in slabo

Drage Moravčanke, spoštovani Moravčani!

DR. MILAN BALAŽIČ
Župan Občine Moravče

Dogajajo se stvari, ki so dobre in nam dolgoročno koristijo. Pričenjamo z gradnjo ultra hitrega širokopasovnega internetnega optičnega omrežja. Že ta mesec se bodo začeli odvijati operativni sestanki z občani občine Moravče – najprej v njenem vzhodnem delu, saj bo glavni kabel iz vozliščne postaje v Litiji položen do Moravške doline preko Vač. Polaganje kabla se bo začelo konec junija v smeri od vzhodnega proti zahodnemu delu občine. Vse podrobne informacije bodo občani Moravč dobili na operativnih sestankih s predstavniki podjetja Eurocon. Največji del omrežja bo predvidoma zgrajen že do začetka leta 2020, le s signalom bolj »zasenčenik« deli občine bodo na vrsto prišli nekoliko kasneje, ker na teh območjih izgradnjo sofinancira Republika Slovenija. Projekt bo zagotavljal povezovanje uporabnikov v novo dostopno optično omrežje, ki bo omogočalo hitrosti, večje od enega Gb na sekundo. Končni uporabniki boste lahko prosto izbirali med ponudniki, glede na ceno in kakovost storitev.

Naj omenim še nekaj dobrih stvari. Skupaj z državo smo poskrbeli za novo cesto skozi center Moravč, ki smo jo čakali več kot desetletje. Po vsej občini se začenjajo asfaltiranja posameznih cestnih odsekov. Dobro je tudi to, da je bila naša poslanika v Državnem zboru, Ljudmila Novak, izvoljena v evropski parlament. Tako bomo imeli boljši dostop do informacij in posledično več možnosti za bolj učinkovito porabo evropskih razvojnih sredstev.

Ker smo ponosni na to, da smo Vegova občina, bomo letos jeseni gostili vseslovensko astronomsko srečanje na Limbarski gori z namenom, da slednje postane tradicionalno. Na voljo bo veliko teleskopov, s katerimi si boste lahko ogledali čudesa na nebu.

Že v času majskega deževja so se naši gasilci izkazali s svojo hitro in učinkovito pomočjo. Za njihovo predano delo se jim bomo oddolžili z dolgim aplavzom, ko se bodo varuhi naših življenj in imetja na prireditvi ob dnevu državnosti postrojili v čast naše samostojnosti.

Tudi to, da smo se z ministrom za okolje in prostor Simonom Zajcem sporazumeli o sodelovanju, je dobro. Zdaj skupaj čakamo rezultate nove raziskave in upam, da bomo tudi skupaj okoljsko zavedno ukrepali. Čas je, da občani Moravč prenehamo obstajati kot državljanji drugega reda, ki jih je dovoljeno onesnaževati in zastrupljati.

S to tematiko obenem prehajam na stran slabega – na povzročanje dolgoročne škode za posamezne občane in celotno občino. Skupaj s kmeti Moravške doline, odkupovalci mleka in Ljudsko iniciativo Moravče sem se takoj odzval na članek, ki je bil objavljen v Slovenskih novicah. Odločno smo zavrnilo tendenciozen in neutemeljen naslov omenjenega članka, ki je navajal, češ da je moravško mleko »strupeno«. Poudarili smo, da je moravško mleko neoporečno, kar potrjujejo rezultati dosedanjih pregledov rednega nadzora pristojnih služb. S takšnim pisanjem je bila moravškemu kmetu narejena dolgoročna škoda. Prizadeti so kmetje, ki se skupaj z županom in Ljudsko iniciativo Moravče vsakodnevno borijo za zdravo okolje v Moravški dolini brez industrijskih odpadkov. Menim, da sta problematiki pridelave oz. prireje zdrave hrane in varovanja čistega okolja preobčutljivi temi, da bi ju tako lahkotno uporabili za manipulacijo s slovensko javnostjo.

V Moravški dolini nimamo strupenega mleka, imamo pa strupene jezike. Povedal bom kar naravnost, kot po navadi. Bivši župan in njegovi podporniki so hiteli izkoristiti afero z mlekom, da bi me očrnili, čeprav se zavzemam za čisto okolje. K temu zavzemanju spada tudi neoporečno mleko in če je kdo prijatelj kmeta, je to občinska okoljska politika, ki hoče vzpostaviti zdrave temelje kmetijski proizvodnji. Ne vem, komu ni to jasno: če Termit zmaga, kmetov ne bo več. Če zmagamo mi, tistega dela Termita, ki nas zastruplja, ne bo več. Ker se v vodstvu podjetja tega zavedajo, so začeli kupovati novinarje, da pišejo njim v prid. Tipičen primer je revija Reporter, kjer je toliko laži, kolikor je stavkov. Glavna tarča kompromitacije sem seveda jaz. A naj se kar spravljajo name. Navajen sem prejemati udarce in jih po moško prenesti, a tudi vrniti. Glavno je, da bomo na koncu počistili našo lepo dolino vse nesnage, ki se je nabrala.

Smo čudna občina, kjer bivši župan, ki je neposredno odgovoren za okoljsko kalvarijo Moravške doline, zdaj že vsakodnevno zganja cirkus s svojo večno volilno kampanjo. Pri tem se poslužuje znanih propagandnih prijemov: napada me, češ da »nimam programa«, čeprav ga že izvajam. Morda je sam za dobre stvari slep, a ni prav, da še drugim meče pesek v oči. Kot veste, sem pravzaprav prisiljen najprej izvesti njegov program, ki ga ni uresničil v 14 letih. Za razvoj občine, torej v dobro vseh, je v tem dolgem obdobju uspel skupaj spraviti le nekaj idejnih načrtov, nobenega večjega projekta pa ni izpeljal.

Po medijih blati moravško občino in župana ter seje neresnice vsakemu, ki ga je voljan oziroma primoran

poslušati. To nam škodi. Oba Rebolja se neprenehoma vsiljujeta ljudem, saj se nepovabljeni pojavljata na tako rekoč vsakem pogrebu, rojstnem dnevu, veselici in drugih dogodkih, ki praviloma vključujejo popivanje. Še malo, pa bosta skakala iz vsake pločevinke. Ko je znana družba primerno »ogreta«, se začne nazdravljati »skorajšnjemu prihodu nazaj na oblast«. Priče mi govorijo, da bivši župan hodi po terenu in napeljuje ljudi, naj ne sprejmejo novih razvojnih projektov, naj ne sodelujejo z novim županom itd. To – milo rečeno – nagajanje škodi nam vsem. Pa bi Martin lahko v miru užival svojo lepo pokojnino. A raje kot to, bo očitno naredil vse, da bi mi preprečil uspešno izvedbo razvojnih projektov; češ, če meni ni uspelo, tudi tebi ne bo. Od svojega učitelja Lenina se je dobro naučil taktike: čim slabše (za občino), tem boljše (zame). Vse mere dobrega okusa pa je prestopila njegova soproga, ki je pred dnevi med mojo odsotnostjo vdrla na naše dvorišče in mojega priletnega očeta začela nagovarjati, naj ne podpira svojega sina. In to po tem, ko ji je oče jasno dal vedeti, da z njo noče več imeti opravka. Zato, ker ga je pred volitvami grobo napadla, ker je »dovolik« sinu, da kandidira za župana. Ob tem je očeta za kazen »pošiljala« na klečalnik! Za normalne ljudi povsem nesprejemljivo, zanjo očitno povsem običajno.

Iz istega gnezda prihaja tudi človek (naj ostane neimenovan), ki me je na skromni prireditvi v eni od naših vasi med podelitvijo priznanj napadel z besedami »ta ni moj župan«, »izdajalec«, »lopov«. Razlogi za takšen napad so mi neznani. Ničesar nisem ukradel in nikogar izdal. Če kdo meni drugače, ga vabim, da se srečava tam, kjer je potrebno takšne izjave utemeljiti – na sodišču. A te težke obtožbe so besede, ki sta jih Rebolja trosila med volilno kampanjo in s sovraštvom zastrupljala ljudi. Politična nekultura namesto spoštovanja razlik. Naš voz pa bomo speljali mimo blata le, če bomo navkljub razlikam enotni v prizadevanjih za koristi občine Moravče.

Takole bom zaključil: občani izvolite župana zato, da uresniči vaše oz. skupne cilje. Če ti cilji niso ustrezno doseženi, so občani končni sodniki, ki zamenjajo župana z drugim. Bivši župan je požel, kar je sejal. Nihče ne more zadržati oblasti proti volji večine. S tem se mora sprijazniti. Pri tem pa ne bi smel škodovati. Ne novemu županu, ki se trudi, ne občanom, ki upravičeno pričakujejo rezultate. Naj bo vsaj malo potrpežljiv. Morda čez štiri leta spet dobi mandat. Do takrat pa naj me bivši župan, za božjo voljo, pusti, da delam.

Čestitka ob dnevu državnosti

Cenjene občanke, spoštovani občani!

Pred nami je 25. junij, dan, ko smo pred 28 leti skupaj in složno začeli graditi novo, našo lastno državo. Pot do nastanka samostojne Republike Slovenije je bila posuta s trnjem, a nanjo smo se podali zato, ker smo namesto trnov videli tisto, kar smo želeli in kar nas je čakalo na koncu poti – sveže in dišeče cvetove! Novo državo imamo zato, ker smo bili enotni. Ker nismo pustili, da bi nas leporečenje ali grožnje razdvojili. Ker smo bili en narod z enim upanjem in enim ciljem. Če smo tedaj to zmogli, zmoremo tudi danes, na vseh ravneh delati skupaj, drug drugemu v prid.

Ob Dnevu državnosti vam iskreno čestitam ter želim prijetno praznovanje in druženje, tudi na skupni občinski proslavi 24. junija.

dr. Milan Balažic, župan

Iz Moravške doline v Evropski parlament

POGOVOR JE ZAPISALA: MAG. TATJANA ČOP

V enem letu so ji ljudje trikrat zaupali, da se zna pravilno in modro odločiti, da jih bo znala dobro in pravično zastopati. Konec lanske pomladi je zaslužno zasedla mesto poslanke v Državnem zboru, pozno jeseni si je pridobila zaupanje občanov in postala občinska svetnica, pred mesecem dni pa je bila izvoljena (ponovno) na mesto evropske poslanke. Z Ljudmilo Novak sva se pogovarjali o njenih pričakovanih in pogledih na nje delo v Evropskem parlamentu.

Ljudmila Novak, bili ste evropska poslanka v prvem slovenskem mandatu, torej v letih 2004-2009. Ko ste kandidirali, ste bili županja še mlade občine Moravče. Kaj so bili razlogi za takšno odločitev?

Leta 2004 sem privolila, da me je stranka uvrstila na kandidatno listo za evropske volitve, saj so potrebovali ženske, ki so že politično aktivne. Na kandidaturo sem pristala, ker sem bila prepričana, da nimam nobenih možnosti za izvolitev. Potem pa je NSi zmagala in dobila dva poslanca in tako sem morala oditi v Bruselj, ne da bi si to posebno želela. Takrat sem bila polna načrtov, kaj vse bomo v občini še naredili. Dela pri novem vrtcu so bila v zaključni fazi, prav tako kanalizacija v Kraščah, z Direkcijo za ceste je bila že dogovorjena rekonstrukcija ceste skozi Moravče, delali smo projekt učne poti ob Rači in še marsikaj drugega. Z občinskim svetom sem takrat odlično sodelovala in županovanje mi je šlo čedalje bolj od rok. Potem pa so prišle evropske volitve in vse postavile na glavo, vsaj zame in za mojo družino, seveda pa je tudi za občino to pomenilo spremembo.

Ali ste bili takrat z vlogo oz. vplivom evropskega parlamenta (in posledično s svojo vlogo) zadovoljni?

V začetku sem bila vržena v vodo in sem morala takoj začeti z delom,

ne da bi prej imela vsaj izkušnjo državne poslanke. Na srečo sem našla dobre sodelavce, prav tako mi je koristilo znanje nemškega jezika pri komuniciranju z nemškimi poslanci, ki so zasedali nekatere pomembne položaje v evropskem parlamentu. Tako mi je bilo, kot prvi slovenski poslanki, zaupano poročilo o izredno pomembnem in uporabnem dokumentu, ki ga poznamo pod imenom *Evropas* in se pogosto uporablja tudi pri nas ob iskanju zaposlitve, še posebej *Evropas življenjepis*. Ob različnih priložnostih sem delala reklamo za Slovenijo, prav tako pa tudi za Občino Moravče, ko sem povabila na izredno dobro obiskan dogodek v evropskem parlamentu v Bruslju moravške rokodolge, podeželske žene in Komorni zbor Limbar. Možnosti za delo je veliko, če jih le vidiš in znaš izkoristiti.

Menite, da bo zdaj delo v EU parlamentu drugačno?

Položaj v EU in v svetu se spreminja, zato se delo oziroma teme v Evropi hitro menjavajo. Vsaka kriza prinese nove izzive, ki jih tudi v prihodnosti ne bo manjkalo. Lažje pa bom delala zaradi tega, ker imam za seboj že en mandat v evropskem parlamentu, sedem let dela v slovenskem DZ, eno leto v vladi ter dve leti in pol na funkciji moravške županje. Vse to so izkušnje, ki mi bodo pomagale pri prihodnjem delu na funkciji, ki je zahtevna in tudi odgovorna.

Kje vidite največje izzive EU in parlamenta?

Največji izzivi EU in parlamenta so ohranjanje miru, varnost v povezavi z migracijami, staranje prebivalstva in nizka rodnost Evropejk ter konkurenčnost gospodarstva v globalnem svetu. Bolj kot bo EU povezana, močnejša in konkurenčnejša bo v tekmi z drugimi velesilami. Poleg notranjih problemov pa prihajajo pritiski tudi od zunaj, saj želijo nekateri globalni tekmeči namerno oslabiti položaj EU, da bi si nas lažje podredili. Zato

Ljudmila Novak je bila rojena 1. avgusta 1959 na Zgornji Velki, obmejni vasici v Slovenskih Goricah. Po izobrazbi je profesorica slovenskega in nemškega jezika, v Moravški dolini živi od leta 1986, ko se je poročila z Romanom Novakom.

pa je izredno pomembno, da tem razdiralcem evropski državljani na volitvah niso dali odločilne besede.

Še kakšna beseda, namenjena Moravčankam in Moravčanom?

Vsem se zahvaljujem za zaupanje in veliko podporo, ki ste mi jo namenili na evropskih volitvah. Prepričana sem, da nam je Moravčanom lahko v ponos, da ima prav naša občina enega izmed osmih slovenskih evropskih poslancev oziroma poslank. Kolikor bo v moji moči, pa seveda želim delati dobro za Slovenijo in pomagati tudi moravški občini, kjer bo moja pomoč ali beseda lahko kaj premaknila. Moravčani, hvala za glas in vaše zaupanje.

Glede na to, da bom veliko odsotna in se ne bom mogla redno udeleževati sej občinskega sveta, kjer je vsak glas pomemben, bom konec junija odstopila z mesta občinske svetnice. Nadomestil me bo Milan Kunavar, ki je to funkcijo odlično opravljal že v preteklih mandatih.

Vsekakor pa moj dom in srce ostajata v Moravški dolini, zato bodo poti domov vedno najlepše, prav tako pa tudi naša srečanja v domačih krajih.

O tem, kako se je vzorčilo na deponiji, in še o čem

BESEDILO: MAG. MATJAŽ MAROLT, FOTOGRAFIJE: ARHIV LIM

V preteklem mesecu se je na Ljudsko iniciativo Moravče (LIM) vsul plaz kritik, obtoževanj in tudi natolcevanj, da gre v delovanju LIM samo za interese nekaterih posameznikov, za njihove lastne finančne koristi.

Vse dosedanje in prihodnje dejavnosti LIM bomo zaradi transparentnosti in načela demokratičnosti javno predstavljali. Ker so naše dejavnosti povezane z okoljsko spornim delovanjem podjetja Termit d.d., mu bomo spet javno zastavili nekaj vprašanj oz. postavili ogledalo. Podjetje pravi, da so pozvali k prenehanju enostranskih aktivnosti, s katerimi se dodatno povečuje dvom in zaskrbljenost med občani do predstavitve rezultatov raziskave, ki jo je naročilo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP).

Reševanje konflikta z metanjem iz pisarne

LIM je v preteklosti predlagal tako vodstvu podjetja Termit kot bivšemu županu Martinu Rebolju, da se v reševanje problematike aktivno vključi Inštitut za okolje in prostor (IOP) iz Celja. V tem primeru se je bil LIM pripravljen umakniti in prepusti celotno problematiko v reševanje predstavnikom omenjenega inštituta, da sámo reši nastalo težavo povezano s predelavo odpadkov. Poleg tega je LIM vodstvu podjetja Termit predlagal rešitev, da se vsi odpadki, ko prispejo v Termit, obvezno pregledajo, analizirajo in šele nato predelajo, po postopku, ki je podrobno opisan na 27. strani *Poročila o vplivih na okolje za obdelavo odpadkov na lokaciji Termit d.d.* Poročilo je pripravilo podjetje E-Net okolje d.o.o iz Ljubljane, ki za podjetje pripravlja dokumentacijo v povezavi s predelavo odpadkov in se je v tej vlogi tudi predstavilo na okrogli mizi v Moravčah. Ome-

njeni postopek je zapisan, vendar ga nihče ne spoštuje in ne samo to, inšpektorji ob inšpekcijskem nadzoru ugotavljajo, da je vse, kot smo že večkrat poudarili, »po papirjih«, kljub dejstvu da se zapisano ne spoštuje in se nadzor vrši na, po našem prepričanju, površen način. Prejšnji župan Martin Rebolj je našo rešitev sprejel na način, da je predstavnika LIM Jurija Kočarja in predstavnico IOP Cvetko Ribarič Laznik tako rekoč »vrgel« iz pisarne. Vodstvo podjetja Termit ni našlo skupnega jezika z omenjenim inštitutom, da bi tvorno sodelovalo pri reševanju problematike predelave

odpadkov. Naj tu pojasnim, da ima omenjena ga. Cvetka Ribarič Laznik bogate izkušnje na tem področju. Med drugim je nosilka postopka reševanja problematike odpadkov Cinkarne Celje. Sodu je izbil dno dogodek, ki se je zgodil konec meseca aprila, in ga bom tudi podrobneje opisal v nadaljevanju.

Nekomu smo očitno »stopili na rep«

Če kdorkoli meni, da je bila nedavna novinarska konferenca zgolj še ena v nizu provokacij ter stopnjevanja pritiskov na Termit, MOP in izvajalce raziskave oz.

povezana z morebitno odškodninsko tožbo s strani ministrstva, vam ponovno pojasnujem, da se pri svojem delovanju sklicujemo na previdnostno načelo. Slednje je podrobno opisano v 191. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije. Nanaša se na pristop k obvladovanju tveganja v smislu, da se politika oz. ukrep ne bi smel izvajati, če obstaja možnost, da bi lahko povzročil škodo javnosti ali okolju. In tudi v primeru če o zadevnem vprašanju še ni znanstvenega soglasja. Zadevo je treba ponovno preučiti, ko je na voljo več znanstvenih podatkov.

Biološke raziskave, ki jih je Občina Moravče na pobudo LIM nedavno naročila za podkrepitev znanstvene presoje vplivov na okolje, naj bi bile po besedah vodstva Termita namenjene povečevanju dvoma med občani. Do takšnega sklepa je podjetje seveda prišlo zaradi zanje neugodnih rezultatov. V luči tega so svoj gnev zilili z blatenjem strokovnjaka Petra Firbasa, ki je raziskavo nepristransko izvedel.

Termit s prstom kaže na predstavnike Občine in LIM ter kmete

Vodstvo podjetja Termit sprašujem, zakaj so učenci OŠ Jurija Vege Moravče leta 2010 opravili raziskovalno nalogo s pomenljivim naslovom **Posledice tovarne Termit na okolje**, v kateri so ugotavljali kakovost površinske vode na osnovi tvorbe koreninskega sistema pri čebuli. Na strani 32 so jasno zapisali svojo ugotovitev: »1. teden, korenine so najdaljše pri vodi s Havajev, sledijo ji s Plesa, pred Drtijiščico so tretje po velikosti, za tovarno Termit pa so četrte po velikosti oz. sploh niso zrasle.« Sprašujem, kakšnemu namenu je opravljena raziskovalna naloga potem služila in kdo jo je naročil z namenom zlorabe ipd. Naj tu navedem, da so učenci med intervjuji okoliških prebivalcev zapisali, da so v 35 primerih le-ti potrdili prisotnost fenola, saj so ga lahko

zavohali. Do enakih ugotovitev je prišel in jih predstavil v svoji raziskavi tudi biolog Peter Firbas in v zaključku raziskave celo navedel, da raziskava dokazuje onesnaženje bližnjega potoka. Kaj je potok onesnažilo, navaja avtor, pa je potrebno šele ugotoviti. Ali gre ob tej ugotovitvi verjeti trditvi predstavnice podjetja Termit A. Š. P., ki jo je v kratki predstavitvi cinično podala državnemu sekretarju MOP?, V njej trdi, da so za onesnaženje okolice deponije in s tem tudi potoka Drtijiščica krivi predstavniki Občine, predstavniki LIM in kmetje!

Prisotnost predstavnikov LIM zgolj na eni točki

V nadaljevanju vam bom predstavil pripombe, ki jih ima LIM na postopek vzorčenja, ki ga je izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) iz Maribora. Raziskavo je naročil MOP še v času delovanja bivšega ministra Jureta Lebna. Naše

pripombe so bile zabeležene v zapisniku poteka vzorčenja in podpisane s strani vseh deležnikov postopka. Odločitev, da spregovorimo o težavah med vzorčenjem, je bila sprejeta na osnovi krivičnih izjav in zavajanj nekaterih predstavnikov Termita.

V zapisniku z dne, 29. 3. 2019 je med drugim zapisano: »Andrej Pergar (predstavniki LIM, op avtorja) je na območju, ki so ga predstavniki ARSO določili kot ustreznega iz strokovnega in tehničnega vidika, določil mikrolokacijo točke V2. Ostale mikrolokacije so določili predstavniki ARSO na podlagi strokovnih in tehničnih kriterijev. Predstavniki LIM Andrej Pergar je na terenskem ogledu imel pripombo, da je vzorčnih mest premalo.«

Zapisnik tako postavlja na laž vodstvo podjetja Termit, da je LIM določil mesta vzorčenja. LIM je res zahteval, da določijo mesta odvzema vseh sedmih vzorcev priče spornih dejanj podjetja,

vendar so na podlagi strokovnih in tehničnih kriterijev predstavniki ARSO omogočili predstavniku LIM določitev le enega mesta. Torej je iz javno dostopnega dokumenta razvidno, da je imel LIM možnost določitve izključno enega samega mesta vzorčenja.

Po odvzetih vzorcih potrebnih za analizo je ARSO 9. aprila 2019 pripravil dokument z naslovom *Zapisnik o odvzemu vzorcev*, ki so ga podpisali predstavnika vodstva Termita in njihov odvetnik, predstavniki LIM (med drugim Matjaž Marolt in Jurij Kočar), predstavniki Občine ter predstavnika ARSO. V 4. točki zapisnika je zapisano: »Zapisniku je v prilogi priložen Zapisnik z dne, 8. 4. 2019 in Povzetek o kronološkem dogajanju, jemanju vzorcev na območju nekdanjega odkopa Drtija, ki ga opravlja podjetje Termit d.d.«. Na prvi strani omenjenega zapisnika je navedeno: »Predstavniki LIM izjavljamo, da smo bili prisotni na vzorčenju in popisu vseh štirih bagrskih izkopov, a nismo bili prisotni pri samem izkopu, kar bomo podrobno opisali v nadaljevanju za vsak izkop posebej.«

Izkop, pri katerem je smel neposredno biti navzoč predstavnik LIM, je bil samo B1. Pri bagrskih izkopih sta bila poleg predstavnika LIM prisotna tudi predstavnika podjetja A. Š. P. in R. C., ki sta prepovedala fotografiranje, kljub temu da je izkop potekal na parceli, ki je last Republike Slovenije in da sta taista Termitova delavca uporabljala fotoaparata.

Pri izkopu B2 je v zapisniku zapisano: »Ko je v jutranjih urah predstavnik LIM peljala sina v šolo, je med vožnjo opazila, da na lokaciji B2 stojita bager in kombi. Zaradi slabe izkušnje, ki jo je doživela ob bagrskem izkopu B3, se je samoiniciativno odločila, da se nemudoma odpravi na lokacijo bagrskega izkopa B2. Predstavnik LIM je prišla na lokacijo bagrskega odkopa s T. H. (ARSO) in R. C. (Termit). Bagrski izkop je

bil že pripravljen za vzorčenje. V kupu zemljin so bile plastične vreče, zelo veliko razrezane plastike, kosi odlitkov kalupov, železo ipd. Zato je gospoda T. H. prosila, da delavci z bagrom kup malo razmečejo in odkopane kose plastike fotografirajo. R. C., ki nad prošnjo ni bil navdušen, mi je obrazložil, da imajo okoljevarstveno dovoljenje za vnos plastike v velikosti 20 kvadratnih

Cinizem namesto argumentov

Predstavnik LIM je ob izvajanju aktivnosti na izkopu B2 E. G., vodji laboratorija NLZOH, izročila kamen in ga prosila, da ga testirajo s skenerjem. E. G. je vzorec vzel s seboj v laboratorij. Predstavnik LIM mu je povedala, da vzorec izvira iz tekočin, ki so jih pred slabima dvema letoma s cisternami vozili na opuščene peskokope. A. Š. P. (Termit d. d.)

centimetrov, jaz pa sem predstavnik IRGO prosila, da kljub temu te predmete fotografirajo. Predstavnik je ob mojem prihodu na lokacijo že popisoval zemljine v odkopu. T. H. je medtem o najdbi obvestil ARSO, dve njegovi predstavnici sta se na lokacijo pripeljali v slabi uri po obvestilu in temeljito fotografirali vse, kar se je našlo v odkopu. Istočasno je prispela ekipa NLZOH.«

pa je cinično pripomnila, naj ji NLZOH »skenira lonec za kuhanje kave«.

V nadaljevanju zapisnika je tudi naslov **Zapleti zaradi vzorčenja izcednih voda**. ARSO in MOP sta se odločila, da si ogledata teren izcednih voda in si izbereta mesta za odvzem vzorcev. A. Š. P. je delovala presenečeno, predstavnik LIM pa z vzorčenjem izcednih voda ni bila sez-

nanjena in pri pogovoru ni bila prisotna. Ker je A. Š. P. nasprotovala prisotnosti predstavnice LIM ob ogledu izcednih voda, se ta ogleda ni udeležila. Prišlo je do protesta A. Š. P. (na tem mestu v zapisniku imenovana kot glavna delničarka Holtermita, op. avtorja), ki je poskušala ustaviti raziskave izcednih voda s trditvami, da so območje deponije Termita in območje iz-

cednih voda s te deponije, kontaminirali predstavniki Občine Moravče in predstavniki LIM in ne oni sami. Ko jo je predstavnik Občine vprašal, kako si predstavlja, da je to potekalo oz. ali so predstavniki Občine in LIM nosili ponoči cisterne in sode s toksičnimi snovmi na hrbtih, da bi onesnažili njihovo deponijo, je odgovorila, da bi v ta namen lahko uporabili traktor.

Nepравilnostim pri vzorčenju ni bilo konca

V zapisniku pod imenom B3 (bagski izkop B3) je zapisano: »Predstavniki LIM si je skupaj z ostalimi prisotnimi ogledal mesto bagskega izkopa B3, ki je bil izkopen 1. 4. 2019.« Ob tem dodajam, da na odkopu predstavniki LIM nismo bili prisotni. Točko za izkop so določili predstavniki ARSO in MOP. Po končanem ogledu izkopa, odvzetimi vzorci s strani NLZOH je A. Š. P. pomagala predstavniku podjetja Zavod za gradbeništvo ZAG jemati in pakirati protivzorke.

V zapisniku pod imenom B4 (bagski izkop B4) je zapisano: »Po naključju je predstavnica LIM od bagrista ob prisotnosti dveh delavcev izvajalca izvedela, da je bagski izkop B4 že izdelan, zato sta se predstavnica LIM in lastnica zemljišča M. T. oddaljili od skupine. Na lokaciji B4 sta videli v odkopu prazne plastične vreče, ki so ležale na kupu. Na zahodni strani kupa sta videli vrečo v enaki velikosti, kot je vreča cementa (25 kg). Vreča je bila prozorne barve, na polivinilu ni bilo vidnih zapisov o vsebini, napolnjena pa je bila s črno snovjo. Vsebine nista uspeli fotografirati, ker je za njima prišel R. C. in ju opozoril, da fotografiranje ni dovoljeno ter ju odpeljal nazaj na lokacijo, kjer se je pričel popis in vzorčenje jeder V3. O zadevi je predstavnica LIM nemudoma obvestila predstavnika ARSO T. H., s katerim se je dogovorila, da bo zadevo poslikal in dal v zapisnik.

Ob ponovni vrnitvi na območje bagskega izkopa, kjer naj bi bila najdena plastična vreča napolnjena z neznano vsebino, je predstavnica LIM ugotovila, da je vreča izginila. Pred vsemi prisotnimi iz NLZOH (B.), ARSO (T. H.) in podizvajalci, ki so bili zadolženi za bagske izkope, je predstavnica LIM od bagrista zahtevala pojasnilo, kje je vreča z neznano snovjo, v odkopu je pokazala tudi mesto in glasno povedala, da tako pač ne gre. Bagrist se je izgovoril,

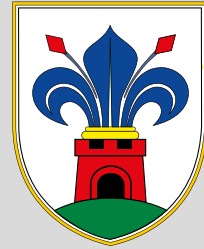
da je pospravil vse, ker pač ni vedel, da mora odkopano pustiti pri miru, saj mu izvajalci niso dali jasnih navodil. Odreagirala ni niti predstavnica NLZOH, čeprav jo je predstavnica LIM poprosila, naj vendar nekaj stori. T. H. (ARSO) je takoj odreagirala in bagristom naročil, naj vse pustijo na miru. Ogled bagskega izkopa in vzorčenje sta se nemoteno nadaljevala, kot da se ni nič zgodilo, ni pa se pregledalo odkopanih zemljin, kot se je to naredilo na lokaciji B2.«

Pomote, naključja, slab spomin? Malo verjetno!

V zapisniku je pod naslovom V1 in V2 je naslednji zapis: »Po končanem vrtnanju naj bi bila še nepopolnena jedra shranjena v zaboje in zavarovana, kot je bilo dogovorjeno. V jutranjih urah dne, 4. 4. 2019 sem se z drugo predstavnico LIM pripeljala v rudarsko območje in opazila, da so vzorci (jedra), ki bi morali biti oviti s folijo in rdečim trakom, ODPRTI in zaboji, v katerih so bili hranjeni, zloženi v vrsto drug poleg drugega! Predstavniki podjetja IRGO mi je pojasnil, da je dan pred tem pozabil označiti jedra z nalepkami in dodal, da bo šefinja iz Maribora huda in da je vzorce odprl z dovoljenjem T. H. (ARSO). V tem času sem poklicala še enega predstavnika LIM in mu povedala za odprte vzorce. Predstavniki ARSO je po telefonu predstavniku LIM razložil, kaj se je zgodilo. Vzorci so bili odprti še vsaj ob 10.30, ko so bile nalepke na zaboječkih.«

Zavedam se, da je informacij za en prispevek veliko oziroma kar preveč. Zato bom s pisanjem o zakulisju vzorčenja in umazanih igrah Termita nadaljeval tudi v prihodnjih številkah. Z obveščanjem sokrajanov bom prenehal šele takrat, ko bo onesnaževanja moje in naše doline konec. Nič prej!

(opomba uredništva: V navedbe iz zapisnika smo posegali le s slovničnimi popravki.)

vabi na

praznovanje dneva državnosti

v ponedeljek, 24. 6. 2019,
ob 21. uri
v središču Moravč.

- * Pihalna godba Moravče,
- * Mažoretke Moravške lilije
- * Komorni zbor Limbar
- * Mešani pevski zbor DU Moravče
- * Folklorna skupina DU Moravče
- * Recitatorji KŠD Peče in KD Vrhpolje

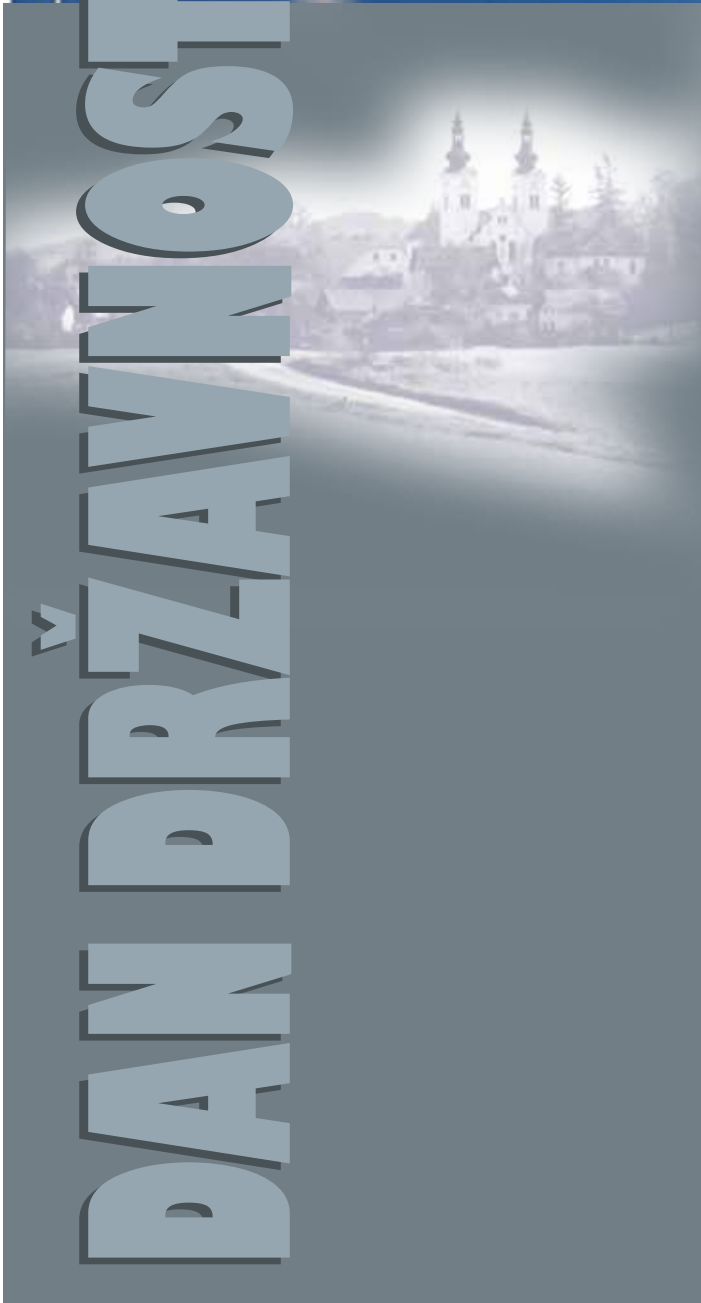
Na prireditvi bodo postrojene enote
Civilne zaščite občine Moravče

Praznovanje se bo nadaljevalo pri
Kulturnem domu. Igrala bo
skupina **Victory**.

Vsi občani in občanke lepo vabljeni
na praznovanje dneva državnosti.

V primeru dežja bo prireditev pod šotorom pri KD

DAN DRŽAVNOSTI

Na podlagi 7. člena Pravilnika o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje malih čistilnih naprav v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 03/17) Občina Moravče objavlja:

Javni razpis za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav v občini Moravče v letu 2019

I. NAROČNIK JAVNEGA RAZPISA:

Naročnik javnega razpisa je Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

II. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje nakupa in vgradnje malih (individualnih ali skupinskih) čistilnih naprav za čiščenje komunalne odpadne vode, zmogljivosti čiščenja do 50 populacijskih ekvivalentov (PE) na območju občine Moravče. Populacijska enota oziroma populacijski ekvivalent (PE) je enota za obremenjevanje vode, ki ustreza onesnaževanju, ki ga povzroči en prebivalec na dan.

III. UPRAVIČENCI

Za sofinanciranje po tem razpisu lahko zaprosijo fizične osebe, s stalnim prebivališčem v občini, ki imajo dokazila o načrtovani gradnji objekta za čiščenje komunalne odpadne vode, skladno s pogoji javnega razpisa.

IV. VIŠINA SREDSTEV

Sredstva so zagotovljena na proračunski postavki 052215 Subvencioniranje hišnih čistilnih naprav, konto 431400 Investicijski transferi posameznikom in zasebnikom.

V. RAZPISNI POGOJI in MERILA ZA DODELITEV FINANČNIH SREDSTEV

1. Čistilna naprava mora imeti certifikat oziroma listino o skladnosti izdelka z zahtevami glede doseganja mejnih vrednosti parametrov odpadnih vod, kot jih predpisuje Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15).
2. Čiščenje komunalne odpadne vode v mali komunalni čistilni napravi mora biti skladno z določili 4. člena Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav (Uradni list RS, št. 98/07 in 30/10) glede ustreznosti čiščenja v mali komunalni čistilni napravi.
3. Čistilna naprava mora biti izven območij naselij, znotraj katerih se predvideva izgradnja kanalizacije.
4. Lokacija objekta mora biti poznana, vlagatelj morajo razpolagati z lastniško pravico oziroma morajo predhodno skleniti služnostno pogodbo, overjeno pri notarju.
5. Čiščenje komunalne odpadne vode v mali komunalni čistilni napravi mora biti skladno z ostalimi določbami Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15).
6. Upravičenci lahko pridobijo sredstva za isto naložbo le enkrat. Kolikor je upravičenec že prejel javna sredstva za isti namen, do sredstev po tem razpisu ni upravičen.
7. Do subvencije niso upravičeni investitorji objektov, kjer je bila gradnja MČN pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja.

V primeru povezovanja lastnikov večstanovanjske stavbe oziroma večstanovanjskih hiš na skupno čistilno napravo, morajo vsi lastniki večstanovanjske hiše oz. posamezne stanovanjske hiše, priključene na skupno čistilno napravo, podati skupno vlogo za dodelitev sredstev.

Upravičenci, ki bodo za več objektov postavili skupno malo komunalno čistilno napravo, morajo priložiti podpisan medsebojni

dogovor vseh uporabnikov MKČN, ki ni časovno omejen in določiti osebo, ki bo zadolžena za upravljanje MKČN ter kateremu upravičencu se nakažejo sredstva za prvo enoto.

VI. VSEBINA RAZPISNE DOKUMENTACIJE

Upravičenec mora vložiti vlogo (izpolnjen obrazec z zahtevanimi prilogami).

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do izteka prijavnih rokov dosegljiva na spletni strani Občine Moravče www.moravce.si. Zainteresirani prosilci lahko dvignejo razpisno dokumentacijo v času uradnih ur tudi v vložišču Občine Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

VII. ROK IN NAČIN PRIJAVE

Zainteresirani prosilci lahko oddajo vloge prijave obrazce za dodelitev finančnih sredstev skladno s Pravilnikom, do porabe sredstev oz. najkasneje do 30. oktobra 2019.

Prijave oziroma vloge je potrebno oddati osebno na vložišču Občine Moravče ali poslati s priporočeno pošto na naslov:

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

Vlogo je potrebno oddati oziroma poslati v zapečatenem ovitku, ovitek pa mora biti na sprednji strani označen z napisom »**NE ODPIRAJ-MČN 2019**«. Na hrbtni strani ovitka mora biti označen polni naslov vlagatelja.

VIII. POSTOPEK OBRAVNAVE VLOG in OBVEŠČANJE O IZIDU RAZPISA

Vse prejete vloge bo obravnavala tričlanska komisija, ki jo imenuje župan. Odpiranje vlog ni javno. Komisija bo vsak začetek meseca odpirala vloge, ki bodo prispele v preteklem koledarskem mesecu, do porabe sredstev v proračunu. Upoštevale se bodo izključno v celoti izpolnjene vloge ter pravočasno oddane vloge na priloženem obrazcu.

V primeru, da vloga ni popolna skladno s pogoji in merili javnega razpisa za sofinanciranje, bodo prosilci pozvani, da v roku 8 dni vlogo dopolnijo. Če tega ne bodo storili, oziroma bo vloga kljub dopolnitvi še vedno nepopolna, bo vloga s sklepom zavržena.

Občina Moravče bo vse prosilce obvestila o izidu javnega razpisa najkasneje v roku 15 dni od dne, ko komisija pripravi predlog dodelitve proračunskih sredstev. Z upravičenci bodo sklenjene pogodbe, v katerih bodo opredeljeni pogoji in način koriščenja proračunskih sredstev.

Komisija bo upoštevala pri oblikovanju seznama prejemnikov proračunskih sredstev datum prispelih popolnih vlog. Sredstva se dodeljujejo enkrat letno do porabe finančnih sredstev sprejetega proračuna. Popolne vloge vlagateljev, ki zaradi porabe finančnih sredstev v tekočem proračunskem letu ne bodo realizirane, se prenesejo v naslednje leto, ob upoštevanju vrstnega reda prispetja.

IX. DODATNE INFORMACIJE

Dodatne informacije v zvezi s tem razpisom lahko zainteresirani pridobijo na Občini Moravče, pri Luku Djoroviču, tel. št. 01/ 724 71 49.

OBČINA MORAVČE

Dr. Milan Balažič, župan, l.r.

Datum: 20. 6. 2019

Številka: 430-0100/2019-1

Kej tacga sigurn še niste slišal

BESEDILO: NATALIJA BRODAR, FOTOGRAFIJI: KARMEN LEVAČIČ

Že v začetku aprila je dramska skupina KUD Vrhpolje odigrala večer skečev s skupnim naslovom »Kej tacga sigurn še niste slišal«. Ob polni dvorani, razpoloženih igralcih in publiku je bil večer smeha zagotovljen.

Skeče – ki jih včasih pripovedujemo kot šale, vice, smo tokrat v odigrani različici prikazali na odru. Tako so bili mogoče že znani vici le še bolj smešni. Igralska zasedba je bila združena iz dramske skupine in njihovega podmladka. Med nami so tudi igralci, ki so se prvič predstavili na odru ali pa mogoče po več desetletjih. In se našli. Uživali z nami. Tako na odru kot z gledalci ob boku, saj je odziv tu, pri tem žanru, najbolj pomemben. Če vic ni smešen, če ni smeha, potem šala ne »vžge«. To je najbolj rizična zvrst, ki jo nekdo lahko postavi na oder. Ali so šale razumljene in ali so razumljene prav? Uspelo nam je pričarati uro smeha in zabave.

Zvrstilo se je enajst skečev ter še nekaj vmesnih, povezovalnih in čisto »kelnerskih« fint. Petnajst se nas je zvrstilo na odru. Nekateri tudi v več skečih.

Tudi to ima čar pri gledalcih, ko lahko vidijo v eni uri več preobrazb istih ljudi.

Mesec dni kasneje smo se s predstavo predstavili tudi v Ihanu. Odziv ni bil tako množičen kot pred domačo publiko, ko nas pridejo pogledati naši domači, a tudi v Ihanu so se ljudje nasmejali in si polepšali nedeljsko popoldne, saj nam vreme v teh dneh res ni bilo naklonjeno. Dež in mraz nista privabila ljudi izpred domačega naslanjača, zagotovo pa tistim, ki so prišli, ni bilo žal. Z veseljem so potem še poklepetali z nami.

Folklorna skupina DU Moravče na Gospodarskem razstavišču

BESEDILO: VOJKA REBOLJ

Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče je nastopila na slavnostnem odprtju dnevov medgeneracijskega sožitja. Organizator (Zveza upokojencev) je s prireditvijo želel pokazati, da je najboljše medgeneracijsko sodelovanje – tokrat med nastopajočimi in udeleženci pri raznih delavnicah, omizjih ter predstavitev. Na odprtju se je zbralo okoli 2000 obiskovalcev. Govorniki so bili: predsednik vlade Marjan Šarec, ministrica za delo Ksenija Klampfer in predsednik ZDUS Janez Sušnik, ki je med drugim povedal: »Jaz tebi, ti meni in oba tretjemu. Evropa potrebuje družbo vseh starosti.« Prav zato sta se za ta nastop združili folklorna skupina DU in folklorna skupina vrtca Vojke Napokoj. Upokojenska skupina je predstavila Plese iz Moravške doline Marjana Žagarja. V nadaljevanju so se pomaknili na zadnji del odra in v polkrogu spremljali vrtčevske plesalce, ki so zaplesali ljudski ples Pa ta šepasta krava pod vodstvom Karmen Mihelčič. Predstavo so Moravčani zaključili s skupnim priklopnom. Dvorana jih je glasno nagradila z močnim in dolgim aplavzom. Povezovalka je poudarila, da je bil to pravi medgeneracijski nastop, ki bo mnogim ostal še dolgo v lepem spominu. V predstavitvi starih oblačil pa je folklorni par, Anka in Rajko Uštar, ponosno nosil moravško nošo, ki so jo nosili po letu 1850. Lahko rečemo, da so na slavnostnem odprtju v Ljubljani Moravčani blesteli.

Moravške lilije zablestele v Murski Soboti

BESEDILO: SABINA BARLIČ, FOTOGRAFIJE: ARHIV DRUŠTVA

Vsoboto, 18. in nedeljo, 19. maja se je v Murski Soboti odvijalo 5. Državno mažoretno tekmovanje, kjer smo dosegli izjemen rezultat ob boku velikih mažoretnih društev. Naša dekleta so sodelovala v štirih kategorijah.

Dvajset deklet iz skupin CICI in KADET LILIJJE je v kategoriji 'figurativa kadet pom-pom' (cofi) prejelo srebrno medaljo. V kategoriji 'prvi korak' pa smo naravnost blestele: 10 zlatih in 2 srebrni medalji. Izjemen nastop sta izvedli Nika Knez in Žana Jančar v kategoriji 'par' ter dosegli 8. mesto. V kategoriji 'solo' je Ema Barlič zasedla 13. mesto

Peterc in predsednica društva Sabina Barlič smo skupaj z ekipo staršev izjemno zadovoljni, ponosni in noro navdušeni nad dekletimi, za katerimi je le 8 mesecev vadbe dvakrat tedensko v neidealnih pogojih. Lahko se tudi pohvalimo, da smo skupina, kjer

mažoretkam palica ni niti enkrat padla na tla.

Pod sojem žarometov so se lilije izkazale tudi kot izjemno povezan in čuječ tim, ker nam je vsem zlata medalja v srcu, ker takšen tim išče rešitve, kako se nekaj da in zmore.

s prepričljivim nastopom, le da letos s še premalo zahtevnimi elementi. O tekmovanju je poročala tudi nacionalna televizija, ki je našim lilijam namenila kar nekaj časa in pred mikrofonom ujela tudi moravško mažoretko Živo. Ostale lilije boste na posnetkih zlahka opazili v prelepah moravško modrih uniformah z grbom naše občine.

Vaditeljica Barbara Novina, asistentka vaditeljice Katarina

Rokodelci – ustvarjalci, mentorji, organizatorji ...

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, TATJANA ČOP, FOTOGRAFIJE: BRANKA BIZJAN, JANEZ STROJAN

Rokodelci moravškega rokodelskega centra uspešno zaključujemo letošnje prvo polletje. Zaključili smo s četrtkovimi delavnicami, ki se bodo nadaljevale septembra. Maj in junij sta bila za Društvo rokodelcev – Rokodelski center Moravče zelo živahna, naporen, predvsem pa ustvarjalna meseca. Med številnimi dogodki smo za to številko Novic izbrali za predstavitev dva dogodka, ki sta bila nekoliko drugačna oziroma posebna. Junijske aktivnosti pa bomo predstavili v naslednji številki.

Oblačilo povodnega moža s pridihom starega

Branka Bizjan je bila mentorica kvačkanja študentu Jaki Podgoršku, ki študira na Naravoslovnotehniški fakulteti, Oddelek za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje. Jaka je doma našel prtičke svoje babice in prav ti so mu dali navdih, da za svojo zaključno nalogo v prvem letniku nakvačka oblačilo. Babica je žal že pokojna, tako je našel rokodelko Branko Bizjan in ji razložil zamisel za nalogo. Kot osnova je kip Jakova Brdarja, Prometej na mesarskem mostu v Ljubljani.

Po večkratnih pogovorih mu je mentorica Branka naredila vzorce mrež iz različnih materialov, od lanu, vrvi, volne in konoplje. Jaka se je odločil za kvačkanje mreže iz konoplje, ki je bolj kompaktna in skupaj sta začela kvačkati. Mentorica mu je po-

Branka Bizjan, podpredsednica Društva rokodelcev – Rokodelskega centra Moravče, je nepogrešljiva tako pri širjenju znanja kot pri organizaciji različnih aktivnosti društva.

kazala osnove kvačkanja za mrežo, Jaka je naredil kroge za model in pridno kvačkal mrežo po krojih. Branka mu je naredila zaključne čipke v vzorcu školjk in vrvic. Kljub ožuljenim prstom in kratkem času, v katerem je moral Jaka izdelati svojo krea-cijo, mu je uspelo.

Modna revija prvega letnika Oddelka za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje, kjer je Jaka Podgoršek predstavil svojo zaključno nalogo – obleko, ki sta jo z mentorico Branko Bizjan skupaj nakvačkala. Navdih je dobil v babičnih prtičkih in Brdarjevem kipu.

Rokodelska stojnica na Dnevh medgeneracijskega sožitja v Ljubljani. Članici društva Mija Zalokar in Marija Šmidovnik sta predstavili delo Rokodelskega centra Moravče.

Študentje so svoje izdelke predstavili na Zaključni modni reviji, 23. maja v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje v gradu Fužine. Skupaj z mentorico Branko so si modno revijo ogledal tudi naši rokodelci in bili navdušeni nad izdelkom »našega« študenta.

Rokodelsko na dnevih medgeneracijskega sožitja

Naše rokodelke so mojstrice svojega dela, kar dokazujejo s številnimi certifikati Obrtne zbornice Slovenije, Rokodelstvo Art&Craft Slovenija, vpisane so v register nesnovne kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo. Aktivne so tudi v društvih upokojencev v svojih domačih krajih, kjer svoje bogato znanje prenašajo naprej. Kar štiri naše rokodelke Branka Bizjan, Mija Zalokar, Marija Šmidovnik in Zdenka Trobec Milanovič so sodelovale na Dnevih medgeneracijskega sožitja od 14. do 16. maja 2019, na Gospodarskem razstavišču, v Ljubljani. Glavni organizator je bila Zveza društev upokojencev Slovenije, soorganizatorja pa Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti in Ministrstvo za okolje in prostor. Pokrovitelj dogodka je bil predsednik Vlade Republike Slovenije Marjan Šarec. Rokodelki Marija Šmidovnik in Mija Zalokar sta 14. maja na stojnici predstavili delo Rokodelskega centra Moravče. Zdenka Trobec Milanovič, je bila predsednica komisije za ocenje-

Klekljarica Zdenka Trobec Milanovič (tudi članica Rokodelskega centra Moravče), je bila na Dnevih medgeneracijskega sožitja predsednica komisije za ocenjevanje klekljane čipke.

vanje klekljane čipke. Branka Bizjan je bila ena od organizatork Ustvarjalnega stičišča Zvezde društev upokojencev Slovenije, kjer so se s svojimi ročnimi deli, ustvarjalnimi delavnicami, fotografijami in slikami predstavile vse Pokrajinske zveze društev upokojencev Slovenije. Vsi obiskovalci, s politiki na čelu so bili navdušeni nad rokodelskim delom in obljubili, da bodo to bogato kulturno dediščino umestili v zakonodajo, ki bo omogočala prenos znanj in prodajo izdelkov.

Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče na 7. mednarodnem festivalu folklorne

BESEDILO: VOJKA REBOLJ

Sedmi mednarodni festivalu folklorne na Črnučah je pripravilo Međimursko kulturno umetniško društvo Ivan Car. Maja je bila na nastop na tem festivalu povabljen Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče, kar so z veseljem sprejeli, čeprav so bili že utrujeni od vseh nastopov v tem mesecu. Srečanje je odprlo Društva Fijolice MKUDIC s pesmijo Međimurje kak si lepo zeleno. Sledili so nastopi folklornih skupin: Međimursko kulturno umetniško društvo Ivan Car, KUD Božur iz Ljubljane s plesi iz Leskovca, KUD Podvinje s plesi iz okolice Slavonskega Broda in Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče, ki je zaplesala Od Cijela do Lublance. Videti je bilo različne običaje in noše, kar je srečanje naredilo posebej zanimivo. Moravčani so mu dali pomen s plesom iz naše okolice in našo nošo.

Turistično društvo Moravče na Planini pod Golico

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: DANICA JANČAR

VTurističnem društvu Moravče ob koncu šolskega leta že vrsto let zapored nagradimo plesalce obeh otroških folklornih skupin z izletom, na katerem imajo tudi zadnji nastop.

Letos se nam je ponudila priložnost, da se podamo na Gorenjsko, na Planino pod Golico, kjer domačini s prireditvijo Miss narcis v času cvetenja počastijo svoje prelepe bele narcise – ključavnice. Izleta smo se seveda udeležili tudi starejši člani društva in kar precej usklajevanja je bilo potrebne, da je bilo v programu za vsakogar nekaj. Na Turistično-informativnem centru Jesenice in v Muzeju Stara Sava so nam z veseljem pomagali.

Za šoferja neprijetno, za otroke zabavno

Vremenska napoved je bila za soboto, 18. maja, slaba, a nas to ni zmotilo. Začetek izleta je tekel po načrtu, celo s časovno rezervo. Prelepo, da bi bilo res! Ko smo pred Jesenicami zapustili avtocesto, je avtobus »odpovedal poslušnost«. Nikakor ni šlo v pravo prestavo in voznik je moral zaviti na najbližje postajališče. Na vso moč se je trudil, a nič. Občinski redar se je ustavil in nam prijazno ponudil pomoč, če bi potrebovali nadomestni avtobus, a je voznik s pametnim telefonom v roki po navodilih svojega avtomehnika toliko usposobil vozilo, da smo z najmanjšo hitrostjo v spremstvu redarskega kombija z rotacijsko lučjo peljali skozi Jesenice. Hura! Zabava za otroke!

Vpogled v preteklost

Kljub temu da je večji del muzeja Stara Sava v prenovi, so pripravili za otroke zanimivo predstavitev življenja v starih železarskih Jesenicah in zabavne igre. Odrasli smo se poučili o razvoju železarstva na Gorenjskem od

začetkov fužinarstva, o neslutem napredku v Jugoslaviji, ko so tedensko z avtobusi vozili delavce iz drugih republik, ker je bilo domačinov premalo za čedalje večje potrebe železarne. Slišali smo o izjemnem izkoriščanju bukovih gozdov zaradi ogromni potreb po oglju v fužinah pa o velikem onesnaževanju, o trdem in ne-

varnem delu, o tovarištvu med železarji ... in tudi o blagostanju, ki ga je prinesel dober zaslužek. Slišali smo o Siemens – Martinovi peči – »martinovki«, v kateri so surovega železa iz plavžev in iz starega železa pridobivali prvo jeklo ter o najnovejših elektropečeh, v katerih zdaj v tovarni Acroni izdelujejo legirano jeklo iz starega železa z dodatki plemenitih kovin in z najmanjšim možnim onesnaževanjem.

V času našega izobraževanja je voznik uspel popraviti vozilo. Preko pametnega telefona! Vrhunsko! Še dobro, kajti čakala nas je kratka, a serpentinasta, ozka cesta do Planine pod Golico. Na parkirišču nas je že čakal prijazni domačin s kmetije Betel z vozom in dvema konjema. Kar nekaj potrpežljivosti je bilo potrebno, da je vse varno zvozil v vas. Do pričetka prireditve in našega nastopa je bilo še dovolj časa, da so se otroci naužili družbe konjičev in jahanja na pokritem jahališču, si od blizu

ogledali cvetove narcis in od daleč bele travnike narcis in še bolj od daleč zasnežene hribe in gore.

In še nastop med narcisami

Presneta ura! Takrat, ko ni treba, najhitreje teče. Hitro se je bilo treba obleči v kostume in se še fotografirati z maskoto narciso! Program z glasbo in dvema kratki-

ma govoroma je voditelj povezal s šalami, tako da je izginilo še tisto malo pozitivne treme. Nastopa Moravških mačkov in Lilij sta bila zanimiva, prijetna in seveda nagrajena z aplavzom. Otroci so sodelovali še v nastopu čarodeja Tonija in za konec od organizatorja prejeli priložnostna darilca. Navzdol do avtobusa smo se podali peš, saj ni bilo daleč.

Še malo o tem muhastem aprilskem vremenu v maju: napoved za naš izlet je bila slaba, a oblaki so z le nekaj kapljicami zdržali ves čas do odhoda. Ko pa smo se namestili in odpeljali navzdol proti Jesenicam, so popustili in deževalo je vso pot do doma.

Saj ne da bi bilo nujno, a na poti domov smo se morali ustaviti še v Radvljici. Za sladoled, seveda! Nekako se ne spodobi, da bi otroci prinesli domov denar, ki so jim ga dali starši za ta namen. Skratka, če povzamem - lep in zanimiv dan je bil za nami!

Moravški čebelarji smo dejavni

BESEDILO: BARBARA AVSEC

Vsako pomlad se vsi čebelarji veselimo dela s čebelami, da jim omogočimo čim hitrejši razvoj in jih tako pripravimo na prve cvetlične paše. Letos pa imamo zaradi deževnega vremena in posledično pomanjkanja čebelje paše, veliko opravka predvsem s hranjenjem čebel, da bodo sploh preživele in dočakale ugodnejše dni, ko bodo lahko same poiskale hrano na medonosnih rastlinah. Kljub temu pa si čebelarji vzamemo nekaj časa tudi za ostale dejavnosti, ki so povezane z našim poslanstvom.

Ponovno odprta vrata čebelarskega doma

V petek, 17. maja, smo spet odprli vrata svojega doma v Zalogu, da bi obiskovalcem predstavili, kako živijo in delajo naše pridne prijateljice čebelice. Obiskali so nas otroci iz vrtca in si z zanimanjem ogledovali čebelji vrvež v steklenem panju. Pet čebelarjev jim je z veseljem odgovarjalo na njihova vprašanja, pokazali so jim orodje, s katerim si pomagamo pri delu in jim na kruh namazali najdragocenejše darilo naših čebelic – med.

Tudi čebelarji Dolskega so praznovali. (foto: ČD Dolsko)

Naslednji dan pa se je nekaj naših članov pridružilo članom Čebelarskega društva Zagorje. Skupaj so se odpravili na Ravne na Koroškem, kjer so se zbrali čebelarji iz vse Slovenije, da bi obeležili praznovanje drugega svetovnega dneva čebel. Po bogatem kulturnem programu je sledilo druženje, ko imajo čebelarji priložnost, da se pogovorijo in izmenjajo primere dobre čebelarske prakse.

V torek, 28. maja, smo se skupaj s člani Planinskega društva udeležili že tradicionalne procesije in maše v cerkvi Marije kraljice angelov v Drtiji. Po maši smo čebelarji povabili v naš čebelarski dom tudi gospoda župnika Kancijana Čižmana, s katerim smo prav prijetno pokramljali in tako prijetno zaključili večer.

Leto v znamenju stote obletnice

Letošnje leto je v znamenju praznovanja 100-letnic našega in okoliških čebelarskih društev. Člani Čebelarskega društva Zagorje so nas povabili na svoje praznovanje v soboto, 30. marca, Čebelarsko društvo Dolsko pa 1. junija. Če smo se v Zagorju po proslavi čebelarji pogovarjali o uspešnosti prezimljenja naših čebel, pa se je pogovor v Dolskem v glavnem vrtel okoli nenavadno množičnega rojenja čebel, ki ga ne pomnijo niti najstarejši čebelarji. Razšli smo se z željo, da bodo vsaj naslednji meseci omogočili nekaj pridelave medu, sicer bo tudi letos veljal že precej star pregovor »Muha ne da kruha«.

Na srečanju ob stoti obletnici ČD Zagorje je tekla beseda o uspešnosti prezimljenja čebel. (foto: ČD Zagorje)

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: MAG. KATARINA PETERC

Člani bralnih skupin krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje:

Melinda Nadj Abonji Golobi vzletijo

Za majsko srečanje bralnega krožka Eleganca besed smo prebrali roman Golobi vzletijo avtorice Melinde Nadj Abonji. Delo je njena avtobiografija. Po rodu je srbska Madžarka, rojena v Bečuju v Vojvodini, v nekdanji državi Jugoslaviji.

Za knjigo je leta 2010 prejela nemško književno nagrado na frankfurtskem knjižnem sejmu v Nemčiji.

Takrat je v intervjuju povedala: »To mi veliko pomeni. Ta Jugoslavija, ki je danes ni več, še vedno spada k mojemu življenju, vedenje o tem, da so različni narodi živeli v skupni državi. Živimo v času, v katerem se vse ločuje. Na politično-ideološkem nivoju se to dogaja povsem zavestno, ljudi ločevati in združevati. Pri tem se prikriva, da današnji problemi zadevajo vse nas, pomanjkanje surovin, vedno večja razlika med bogatimi in revnimi, brezperspektivnost mladih ...«

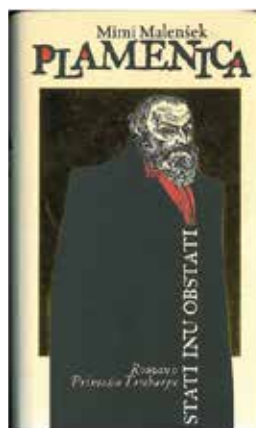
V času balkanske vojne je molčala, kasneje pa je spregovorila z omenjenim romanom, ki obravnava izseljensko tematiko, ki je dandanašnji zelo aktualna, saj se vsak dan soočamo s priseljenci, njihovimi navadami in prepričanji. Knjiga predstavi družino z dvema najstniškima hčerka na delu v Švici, kjer

uspejo s težkim delom, vendar so soočeni s številnimi težavami. Radi se vračajo domov v Vojvodino, še posebej dekletki, ki sta še vedno zelo navezani na staro mammo Ano, na dobrine, na izdelke, ki jih v Švici ni, na pokrajino in dom pri mamiki, kjer sta preživeli nekaj let zgodnjega otroštva.

Hkrati zgodba pripoveduje o vojni na Balkanu, kot pravi avtorica v izjavi za slovenski časopis: »O blazni vojni identitet, ne nazadnje imajo vse vojne korenine v tem, da hoče kdo koga podjarmiti, torej narediti iz njega to, kar sami mislijo, da so, zato tematizira problematiko tako imenovane identitete.«

Za bralno skupino Eleganca besed pripravila Ivana Judež.

Mimi Malenšek Plamenica

Bralne lučke smo aprilsko srečanje posvetile življenju Primoža Trubarja, ki je svojim »lubim Slovincem« sredi 16. stoletja dal prve tiskane knjige zapisane v domačem, slovenskem jeziku. Mimi Malenšek v knjigi Plamenica: roman o Primožu Trubarju na nazoren in slikovit način prikazuje in opisuje njegovo nadvse zanimivo in pestro življenje. Roman o Primožu Trubarju je rezultat pisateljičinega temeljitega študijskega dela, ki ga je vložila v raziskovanje Trubarjevega življenja, predvsem tistega dela, ki v takratnem času še ni bil dobro raziskan.

Literarno-biografski roman, ki je po obsegu sicer nekoliko obsežnejši, vendar lepo berljiv,

bralca ne pusti ravnodušnega. Roman prikazuje izjemen duh Trubarjevega časa, zaznamovanega z reformacijskim gibanjem, bujenjem narodne zavesti, kmečkimi upori in družbenopolitičnimi spremembami, ki so zajele takratni evropski prostor in slovenske dežele. Roman prikazuje Trubarjeve osebne stiske, njegove vzpone in padce, ki so posledica predvsem njegovega vseživljenjskega prizadevanja, da bi njegovi rojaki božjo besedo brali v slovenskem jeziku. K uresničitvi te humanistične ideje, ki je v svojem bistvu izjemno preprosta, vendar nadvse revolucionarna, ga niso zaustavili niti številni izgoni iz domovine, ki ji je ostal zvest tudi v tujini in vse do svoje smrti. Trubarja so skozi življenje vodili skromnost in poštenje, ki so mu ju privzgojili kmečki starši ter neomajna ljubezen do svojih rojakov, predvsem do kmečkih ljudi in do slovenske domovine. Primož Trubar je bil neuklonljivega duha, pogumen, odločen, vztrajen ter nepopustljiv v boju za svoje poslanstvo.

Trubarjev prispevek slovenskemu narodu je izjemen – bil je utemeljitelj, »oče« slovenskega knjižnega jezika, bil je prvi, ki je v slovenskem jeziku zapisal takrat splošno uveljavljeno ime »Slovenci« ter s tem svojim rojakom vzbudil narodno zavest, podal pa je tudi načrte o razvoju šolstva, katerega namen je bil predvsem širjenje pismenosti v slovenskem jeziku. Skoraj petsto let kasneje je njegovo vodilo slovenskemu narodu »Stati inu obstati« še kako aktualno, njegov plamen pa še vedno živi. Naloga nas Slovencev pa je, da nikoli ne ugasne.

Roman Plamenica je ob svojem izidu leta 1957 prejel eno od treh nagrad Društva slovenskih književnikov za najboljše izvirno delo.

Za bralno skupino Bralne lučke pripravila Natalija Ravnikar.

R. J.
Palacio
Čudo

V bralni skupini »Beremo skupaj« smo se tokrat poglobili v knjigo Čudo. Ta govori o desetletnem fantu Augustu, ki je prijateljski, srčen in ima smisel za humor, a njegov videz mnoge odbija, ker ima deformiran obraz. Po prvih letih šolanja doma, ga starši vpišejo v redno šolo. Ravnatelj mu pripravi »odbor za dobrodošlico«: tri učence, ki naj bi mu pomagali, da se navadi na novo okolje. A od teh svojo nalogo opravlja le eden. Drugi (po imenu Julian) ga zaničuje, se mu posmehuje, mu piše listke z žaljivo vsebino ... Tretja pa se ne zmeni zanj. Za Augustovim hrbtom se Julianovi prijatelji, ki jih je veliko, igrajo Julianovo novo igro: ne smejo se ga dotakniti (in se ga v glavnem izogibajo). Augustu pomaga prijateljica, s katero sedi pri malici in pa fant Jack, ki ga je za to prosil ravnatelj. Julianovi prijatelji se počasi naveličajo njegovih igravic. V šoli v naravi Avgust doživi »napad«, ko se »spravijo« nanj starejši fantje iz drugega kraja zaradi njegovega obraza. Julianovi prijatelji se tokrat potegnejo zanj in ta dogodek jih poveže tako močno, da postane del njihove »klape«. Julian, ki se ni udeležil šole v naravi, je izgubil svoj vpliv. Prepiše se na drugo šolo, ker njegovi starši menijo, da je ta pretežka zanj. Augusta sošolci sprejmejo za svojega in na koncu leta dobi še najvišjo nagrado, ki jo podeli šola.

Za bralno skupino Beremo skupaj pripravila Monika Avbelj.

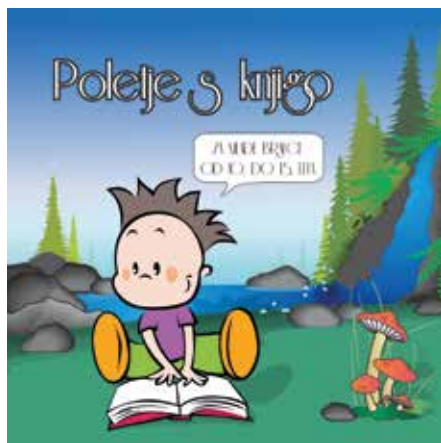
Ko zadiši po knjigi poleti

V času poletnih počitnic otroke vabimo k **Želvinemu poletnemu bralnemu popotovanju**.

V seznam bralnih dni vpišite, kaj ste brali med počitnicami. Zberite tudi tri žige, vpišite svoje podatke in do 15. septembra oddajte izpolnjeno zgibanko v Krajevni knjižnici Daneta Zajca. Zgibanko si lahko natisnete tudi s spletne strani Knjižnice Domžale.

Za otroke, starejše od 10 let, smo tudi letos za poletje pripravili projekt Poletje s knjigo. Zloženko lahko dobite v knjižnici, sodelujoči, ki bodo prebrali 4 knjige, bodo nagrajeni tudi z lepimi nagradami. Zloženko si lahko natisnete s spletne strani Knjižnice Domžale in jo v knjižnici samo oddate.

Poleti pa vas vse naše bralce Krajevna knjižnica Daneta Zajca vabi, da si izposodite bralno presenečenje Bralni zaklad. To je izbor dobrih knjig za poletni bralni užitek, ki ga za vas pripravimo v posebne vrečke. Bralni zaklad

pripravljamo ločeno za otroke in za dame ter gospode.

Vabimo vas tudi, da se po sprehodu ohladite v senci drevov s knjigo iz Knjigobeznic pri ribnikih ali na Planinskem domu Ušte-Žerenk.

Kjer besedam spodleti, glasba govori

BESEDILO: BOŽENA GROBOLJŠEK, FOTOGRAFIJA: SIMON BURJA

Misel Hansa Christiana Andersena, da glasba govori tam, kjer besedam spodleti, je vodilo Pihalne godbe Moravče že 95 let.

Vsako leto v mesecu maju Pihalna godba Moravče priredi tradicionalni pomladanski koncert, ki pa se je letos odvil malo drugače, saj je Pihalna godba praznovala 95 let od njene ustanovitve in se je zato pomladanski koncert preimenoval v svečani koncert ob pomembni obletnici. O nastanku godbe in o njenih prvih začetkih, vmesni prekinitvi zaradi vojnih časov, je bilo zapisanih že dosti besed. Dejstvo je, da je vsaka obletnica čas, ko se z velikim spoštovanjem ozremo nazaj na preteklo delo.

95 let je dolga doba

Moravska godba se vse od nastanka razvija, napreduje in šteje vedno več članov. Dirigentsko paličico je v godbi vihtelo več dirigentov, trenutno zadnjih nekaj let aktivno sodeluje z godbo profesor Miran Šumečnik iz Šoštanja, ki se razdaja kar dvema orkestroma. Opazno je, kako se godba razvija in raste v enega bolj prepoznavnih orkestrrov v Sloveniji. To dokazujejo številni nastopi v domačem kraju, po Sloveniji, že dvakrat pa so se udeležili tudi festivala pihalnih orkestrrov na Malem Lošinju. Velik uspeh, obakrat zlato priznanje, so dosegli na tekmovanju za pokal Vinka Štrucla v zabavnem programu v Ormožu.

Več kot koncert

Vse to in še kaj je bilo slišati 11. maja na koncertu, ki ga je spretno povezoval Jure Sešek. V prvem delu koncerta smo poslušali instrumentalno zahtevne melodije, ki se prelivajo v različne ritme in poslušalca ne pustijo ravnodušnega. V osrednjem delu so bila podeljena bronasta, srebrna, zlata ter častna Gallusova priznanja za dolgoletno delo na

instrumentalnem področju, ki jih je podelil vodja območne izpostave Javnega sklada za kulturo, sicer tudi domžalski godbenik, gospod Matej Primožič. Vsem prejemnikom priznanj je čestital tudi predsednik Zveze slovenskih godb, gospod Boris Selko. Ob visokem jubileju so godbi prišli izrazit spoštovanje in čestitke predstavniki lokalnih društev, predstavniki prijateljskih godb iz sosednjih občin, nekaj besed pa jim je namenil tudi župan dr. Milan Balažič.

Drugi del koncerta je potekal v bolj lahkotnih ritmih, ki sta jih s petjem popestrila godbenica Maša in dirigent. Znale slovenske zimzelene melodije so v gledalcih zbudile nostalgijo po nekdanjih časih. Brez Avsenika ne gre in tudi tokrat so za zaključek zaigrali potpuri najbolj znanih Avsenikovih skladb. Tudi dodatek je že skoraj obvezen in seveda nas niso razočarali.

Da je ta večer resnično uspel, so s svojim prispevkom pripomogli tudi donatorji, za kar se jim godbeniki iskreno zahvaljujejo.

Glasba povezuje generacije

Predsednik godbe Vojko Zajc je ob pomembnem visokem jubileju zapisal: »Naša godba združuje različne generacije godbenic in godbenikov. Najmlajši od godbenikov šteje 13, najstarejši zavidljivih 70 let. Razveseljivo je tudi dejstvo, da je vsako leto več mladih, ki se po končani glasbeni šoli pridružijo godbi. Kljub medgeneracijskim razlikam je godba enotna, ko gre za glasbo, družbo in prijateljstvo. Uspešno pljujemo proti 100. obletnici. Tudi v prihodnosti ne pozabimo na poslanstvo naše godbe, ki je in vedno bo – glasba in prijateljstvo. **V imenu godbenikov in godbenic se zahvaljujem vsem, ki so v vseh letih kakorkoli pripomogli k uspešnemu delovanju in napredovanju naše godbe.**«

Poletje ujeta v strune

BESEDILO: NATALIJA BRODAR

Veste, kako se začne dalmatinski večer? S temo. In potem se prikažejo prve zvezde na nebu. Tako se je pričel večer dalmatinske glasbe v izvedbi Tamburaškega orkestra Vrhpolje. Z malimi lučkami, kot zvezdicami, z romantičnim, skrivnostnim začetkom, ki je obetal.

V soboto, 25. maja, smo se zbrali v Kulturnem domu Moravče in prisluhnili vrhpoljskim tamburašem. Nabor pesmi je bil pester, zahteven in izjemno prijeten. V spomin Oliverju Dragojeviću je bilo posvečenih nekaj njegovih pesmi in tudi to je dalo poseben pečat večeru. V mislih smo se sprehajali po Dalmaciji in uživali v poletju ujetem v strunah vrhpoljskih tamburašev.

Gostje so bili Kvartet Pušeljc - štiri mladi fantje iz okolice Celja. S svojimi glasovi so vsekakor presenetili in navdušili občinstvo. Kje so hodili tako dolgo časa, da jih še nismo prej slišali in srečali? Njihova avtorska pesem »Draga moja« je vsekakor navdušila. Štiriglasno petje s pomočjo akustične kitare – nekaj, kar si v hitrem tempu in pomanjkanju časa želimo, da nas ustavi. Da se ustaviš, prisluhneš in pomigaš z boki, ko te glasba sama ponese v gibanje.

Pesmi zaigrane in zapete skupaj pa vedno odražajo širino znanja enih in drugih iz njihovih področij. Delati priredbe skladb

in nastope je poseben izziv, ki ga tamburaši vedno čudovito izvedejo. Z odliko.

Program sta povezovala mlada **Špela Tandler** in **Lovro Levačič**. Prvič sta bila v tej vlogi skupaj in res sta se izkazala. Pokazala svoj talent in pogum, ki ga ne premore vsak. Pred njima je lepa pot na naših odrih, dokler bosta le želela in vztrajala. Upam, da ju bomo še dolgo srečevali na raznih prireditvah.

si lahko srečal različne skupine učencev z učitelji. Na ta dan je namreč potekala še zadnja delovna sobota v tem šolskem letu. Učitelji smo se odločili, da bo naša tokratna skupna usmeritev dneva pouk zunaj šolske stavbe.

Učitelji smo načrtovali medpredmetno povezane dejavnosti za vsak razred posebej. Učenci so se preko dejavnosti učili novih dejstev, uporabili že usvojeno znanje, povezovali različna znanja ali pa so svoja znanja nadgradili. Pridobili so tudi znanja z različnih predmetnih področij, po razredih so imeli različne osrednje teme.

Ob zaključku dneva smo si učenci in učitelji izmenjali vtise o izvedenem dnevu. Ugotovili smo,

Domov smo odšli navdušeni nad lepim večerom. Vsekakor si poletja ne bi mogli pričarati na lepši način. Tako se nam je poletje še za korak približalo. Z aplavzom in željo, da se naslednje leto zopet srečamo, ko strune zaigrajo ujete v poletje in dalmatinsko glasbo.

Učimo se v naravi

BESEDILO: JANA KERŽAN,

FOTO: JANA KERŽAN IN SAŠA IGREC

Vsoboto, 11. maja, je bilo v Moravčah in Vrhpoljah z bližnjo okolico živahno. Vsepo

da je bil pouk izveden v naravi bolj sproščen, razgiban, zabaven, več in bolje smo medsebojno sodelovali, imeli smo pestre dejavnosti. Bilo je tudi umirjeno, smešno in zanimivo. Svoja znanja smo lahko praktično uporabili. Pri pouku v naravi je bilo tudi manj sporov in pregovarjanja, navodila so bila bolj upoštevana.

Da je bil dan uspešno izpeljan, so nam sporočala pozitivna sporočila tako s strani učencev kot učiteljev. Dan se je izkazal za primer dobre prakse, zato se bomo učitelji trudili, da bomo tudi v prihodnosti tak način dela še uporabljali.

Vsem krajanom se zahvaljujemo za prijaznost in strpnost. Še posebej se zahvaljujemo posameznikom in društvom, ki so pripomogli k izvedbi dneva.

Vrtec na morju

BESEDILO: NINA PUC, FOTOGRAFIJI: SUZANA TRIVIČ IN NEŽA URANKAR

Prav ste prebrali, od 20. do 24. maja se je 87 otrok in 13 spremljevalk v dveh skupinah odpravilo na letovanje. Letovali smo v počitniškem domu Zveze prijateljev mladine Moste-Polje v Zambratiji na Hrvaškem.

Prvi dan smo si z vlakcem ogle-

dali obalo in se peljali do mesta Umag, kjer je bil postanek za ogled пристanišča in okolice. Otroci so se preizkusili na bližnjem otroškem igrišču z zanimivimi igrali. Vlasec nas je odpeljal nazaj in v večernih urah nas je čakala nova pustolovščina.

Naslednji dan je bila na programu vožnja z ladjico s steklenim dnom. Veseli in nasmejani so se otroci predali raziskovanju potapljača, ki nam je mahal na drugi strani steklenih oken. Po morskem dnu je nabral zelo zanimive morske živali in rastline, jih prinesel na barko in skupaj smo si jih pogledali.

Sledile so različne tematske delavnice, pravljčni večer, pohod z lučkami, nastop mažoret, raziskovanje obale in okušanje morske vode.

Trije dnevi so zares prehitro minili, otroci pa so za pogum na letovanju prejeli čisto prava priznanja. Otroci so si priznanja zaslužili, saj so bili zares zelo pogumni in prav ponosni na njih. Vam dragi starši, pa še enkrat hvala, da ste nam zaupali svoje otroke. Z njimi smo bile Nina, Suzana, Marta, Špela, Irena, Maja, Tanja, Metoda, Barbara M., Romanca, Vida, Neža in Barbara P.

Možnosti vključitve v ekološko prirajo mleka in mesa

BESEDILO: MAG. SONJA URBANIJA IN BARBARA KRŽIŠNIK,

FOTOGRAFIJI: BARBARA KRŽIŠNIK

Kmetijski svetovalci KGZS- zavoda Ljubljana z območne izpostave Litija so v petek, 1. februarja, v veliki sejni sobi Občine Litija organizirali predavanja z naslovom »Možnosti vključitve v ekološko prirajo mleka in mesa«. Da je bil dogodek uspešno izpeljan in organiziran, je zaslužna terenska kmetijska svetovalka **mag. Sonja Zidar Urbanija**, ki je med posameznimi predavanji podala še nekaj koristnih informacij o aktualnih temah na področju kmetijstva.

Več ekoloških kmetij v prihodnje

Na območju Litije imamo trenutno 34 ekoloških kmetij, od tega jih je 10 takih, ki so vključene tudi v ukrep KOPOP. Želimo si, da bi se te številke še povečale, saj je območje primerno za razmah ekološkega kmetijstva, ker je precej hribovito in prav na takih travnikih in pašnikih lahko pridobimo zelo kakovostno ekološko krmo, če te površine ustrezno oskrbujemo z organskimi gnojili. Med cilji Programa razvoja podeželja 2014–2020 zasledimo povečanje ekološke pridelave, in sicer na 55 tisoč hektarjih oz. 5 tisoč kmetijah do konca leta 2021. Za doseg tega cilja je potrebno v ekološko preusmeritev vključiti še dobrih 1300 slovenskih kmetij.

Odkup ekološkega mleka

S predavanji smo želeli vse kmete seznaniti o možnostih odkupa ekološkega mleka, da bi začeli razmišljati o prestrukturiranju konvencionalne pridelave mleka v ekološko. Pogoje za odkup tega mleka je predstavil **direktor odkupa mleka Ljubljanskih mlekarn, g. Anton Jakljevič**, saj je njihovo podjetje glavni pobudnik za vzpostavitev linije za predelavo ekološkega mleka, za to pa potrebujejo vsaj 25 000 litrov mleka v eni seriji. Njihov cilj je, da do leta 2020 vsako leto odkupijo vsaj 5 milijonov litrov ekološkega mleka. Pretežno hribovski in gorati svet v Sloveniji je izredno primeren za ekološko prirajo mleka, ki bi ga največja mlekarna v Sloveniji z veseljem odkupovala, s 1. decembrom 2018 pa je cena ekološkega mleka za 13 centov višja od cene konvencionalnega. Pred tem je razlika znašala 10 centov.

Primer dobre prakse – prirajo ekološkega mesa

Primer dobre prakse ekološkega kmetovanja nam je predstavil **Roman Ferlež** iz Stoperc pri Majšperku, ekološki kmetovalec, ki se ukvarja z rejo krav

Jasmina Slatnar, specialistka za živinorejo na KGZS- Kmetijsko gozdarskem zavodu Ljubljana, je svetovala o izbiri pasme in prehrani molznic v ekološki reji.

dojilj in prirajo ekološkega mesa, 11 let pa je bil tudi kontrolor pri EKO kontrolni organizaciji KON-CERT. Oba z ženo sta kmetijsko izobražena in hodita v službo, poleg tega pa sta se odločila za govedorejsko ekološko kmetijo. Iz stare kmetije so Ferleževi ustvarili zgledno kmetijo, ki se je prva v vasi odločila za ekološko kmetovanje. Zaradi neravnih kmetijskih zemljišč in strmega terena so se odločili za krave dojilje, ki se pasejo po pašnikih v okolici kmetije.

Svetovalci imajo potrebna strokovna znanja

Pomembne vsebine pri prehodu na ekološko kmetovanje so predstavili trije zaposleni s KGZS- zavoda Ljubljana. **Jasmina Slatnar**, univ. dipl. inž. zoot., specialistka za živinorejo je predavala na temo **Izbira pasme in prehrana molznic v ekološki priraji mleka**. Bistveno je, da upoštevamo načelo, da moramo kravi dati toliko osnovne krme, kolikor je le mogoče in toliko močnih krmil, kolikor je najmanj potrebno. Nikoli pa ne smemo pozabiti na mineralno vitaminske dodatke, sol in pitno vodo. **Anton Zavodnik**, univ. dipl. inž. agr., specialist za travništvo in pašništvo je predaval o **Oskrbi travnikov in pašnikov**. Veliko skrb je potrebno posvetiti pridelavi visoko kakovostne voluminozne krme na lastni kmetiji, da potem ni potrebno dokupovati

Obiskovalci predavanj so dobro zapolnili sejno sobo na Občini Litija.

krme z drugih ekoloških kmetij, ker je ta dražja od neekološke. Največ pozornosti je treba nameniti času košnje, načinu spravila in konzerviranju krme. Nekaj koristnih informacij o **Preureditvi hlevov za ekološko rejo** pa je povedal **Slavko Bokal**, inž. kmet., terenski kmetijski svetovalec na KSS Litija, ki je predstavil preureditve starih hlevov in pa tudi izgradnjo novih hlevov za ekološko rejo goveda. Ob tem je potrebno zagotoviti prosto rejo v hlevu, izpuste, stroka pa priporoča tudi pašo, kar pa ni pogoj za ekološko kmetovanje.

Ekološko kmetovanje je velik korak naprej, zato je potrebno pred odločitvijo za preusmeritev v ekološko kmetovanje vse dobro premisliti, se pogovoriti z družinskimi člani in si postaviti realne cilje. Število ekoloških kmetij v Sloveniji iz leta v leto narašča, kar pomembno vpliva na ohranjanje kulturne kmetijske krajine in na varovanje okolja, saj je pri tem načinu kmetovanja poudarek na gospodarjenju v sožitju z naravo.

Gnojenje in varstvo žit v spomladanskem času

BESEDILO IN FOTOGRAFIJI: BARBARA KRŽIŠNIK

V petek, 15. marca, dopoldan je na njivi Slavka Bokala (ob glavni cesti Litija–Ljubljana) potekala delavnica na prostem »Kako ravnati v spomladanskem času pri gnojenju in varstvu žit«. Na tej njivi, kjer je posejana ozimna pšenica, nam je svetovala specialistka za poljedelstvo Damjana Iljaš, svoje znanje in izkušnje pa je z nami delil tudi terenski kmetijski svetovalec Slavko Bokal, oba zaposlena na KGZS - zavodu Ljubljana.

Letos je večina ozimnih žit slabo prezimila, ker je bila zima dokaj suha in brez padavin, zato je delavnica imela še poseben pomen za kmete, ki pridelujejo žita na svojih njivah. Udeleženci so s

Udeleženci delavnice na prostem so bili s takšnim načinom izobraževanja zadovoljni.

Damjana Iljaš je specialistka za poljedelstvo na KGZS - Kmetijskem zavodu Ljubljana.

sabo prinesli tudi vzorce svojih žit, da jim je lahko ga. Iljaš svetovala kar na delavnici, kako naj ukrepajo pri svojih posevkih, saj so na praktičnem primeru izvedeli, kaj storiti, da bo njihov pridelek čim boljši. Kmete je zanimalo predvsem, kako naj odstranijo plevela iz žit (mehansko ali kemično) ter kdaj in s čim naj gnojijo, da bodo na koncu dosegli uspeh. Svetovalca na delavnici sta predlagala, naj med žita posejejo travnate mešanice in s tem preprečijo rast nadležnih plevelov ter tudi zagotovijo dodaten pridelek krme za živino po spravilu žit.

Potem pa so se udeleženci delavnice odpravili še na njivo Andreja Marna, na kateri je posevek ozimnega hibridnega ječmena (setvena norma hibridnega ječmena je polovico manjša kot pri navadnem ječmenu) in tudi na tej njivi smo bili deležni nasvetov, kako ukrepati, da bomo ob spravilu žit zadovoljni s pridelkom. Pri pridelavi je pomembna predvsem izbira odpornih sort, pravočasna in dobra obdelava tal, primerno gnojenje ter pravočasna in primerno gosta setev.

Udeleženci so bili z delavnico zadovoljni in prepričani smo, da bodo nasvete in pridobljeno znanje uporabili pri obdelovanju površin.

Svoje znanje in izkušnje je z udeleženci delil tudi terenski kmetijski svetovalec Slavko Bokal.

Gozd in gozdarstvo v samostojni Sloveniji

BESEDILO: ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE

Že skoraj petdeset let je zadnji teden v mesecu maju posvečen slovenskim gozdovom. Z vrsto prireditev in dogodkov v tem tednu želimo inštitucije in organizacije, ki jim je skupna skrb za slovenski gozd, opozoriti na pomen tega največjega slovenskega naravnega bogastva za blaginjo ljudi in celotne družbe ter na nujnost skrbnega ravnanja s to dediščino prejšnjih generacij.

Teden gozdov 2019 je potekal od 25. do 31. maja pod geslom »Sodelujemo z gozdom v dobro narave in ljudi.« Osrednja tema letošnjega tedna gozdov je gozd in gozdarstvo v samostojni Sloveniji in 25-letnica delovanja javne gozdarske službe, ki jo izvaja Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Gozdarskim inštitutom Slovenije.

Petindvajset let uspehov in težav

Na novinarski konferenci, ki je 29. maja potekala v okviru Osrednjega dogodka ob Tednu gozdov 2019, je direktor Zavoda za gozdove Slovenije **Damjan Oražem** predstavil kratek pregled 25-letnega delovanja Zavoda za gozdove, ki je od ustanovitve leta 1994 do danes prehodil pot tlakovano z uspehi, pa tudi krizami in izzivi. Kot največji izziv za javno gozdarsko službo je izpostavil naravne ujme - žledolom 2014, vetroloma 2017 in 2018 ter spremljajoče prenamnožitve podlubnikov. Poudaril je, da so slovenski gozdovi danes v boljšem stanju kot pred 25 leti, saj sta se povečala tako lesna zaloga kot letni prirastek, uspešno ohranjamo sposobnost samodejne naravne obnove gozdov in varujemo biotsko pestrost gozdov, ki se kaže tudi v velikem deležu Natura 2000 območij v gozdovih.

Kaj o slovenskem gozdu pravi statistika?

Oražem je izpostavil tudi nekaj zanimivih statističnih podatkov in informativnih izračunov: »Danes v Sloveniji raste približno 627 milijonov dreves nad merskim pragom, ob predpostavljene enakomernem prirastku jih vsako uro priraste novih 1.000 m³. V četrto stoletja so lastniki gozdov posekali 90 milijonov m³ dreves, zraslo jih je 188 milijonov m³, ocena vrednosti lesne zaloge dreves pa je v 25 letih zrasla iz 14 na 21 milijard evrov. Javna gozdarska služba prebivalca Slovenije danes »stane« približno 11 evrov na leto, zaradi strokovnega dela z gozdom se dviguje njegova vrednost – ocenjen ekonomski učinek za lastnike gozdov znaša 140 milijonov evrov letno. Če poizkusimo ovrednotiti še zagotavljanje in krepitev ekoloških in socialnih funkcij gozdov, lahko zaključimo, da vsi državljani pridobimo približno 300 milijonov evrov letno. V 25 letih so torej lastniki gozdov svoj kapital oplemenitili s 3,5 milijardami evrov, vsi državljani pa preko nelesnih funkcij gozdov s 7,5 milijardami evrov.«

Izzivi stroke v prihodnosti

Na koncu je izpostavil izzive, ki gozdove in gozdarstvo čakajo v prihodnosti. Med njimi prednjačijo podnebne spremembe, invazivne tujerodne vrste in povečevanje zahtev družbe do gozdov. Poudaril je širšo vlogo gozdarstva v boju proti podnebnim spremembam in opozoril, da bo v zelo bližnji prihodnosti les skupaj s pitno vodo postal pomembna strateška surovina, povpraševanje po lesu pa bo večje od ponudbe.

Ob Tednu gozdov 2019 in 25-letnici javne gozdarske službe je izšla publikacija Gozd in gozdarstvo v samostojni Sloveniji, ki povzema stanje gozda in gozdarstva pri nas. Razstavo Največji dosežki in dobre prakse 25 let javne gozdarske službe si lahko ogledate na spletu, do nadaljnjega pa bo na ogled na Večni poti 2 v Ljubljani.

(Vir: Zavod za gozdove Slovenije)

**7. MORAVŠKA NOČ &
41. KMEČKI PRAZNIK**

**PETEK 26.7. / SKUPINA
TEQUILA, RAUBARJI**

**SOBOTA 27.7. / SKUPINA BOJSI, FREDI MILER,
S.O.S KVINTET**

I FEEL DPM MORAVČE

Petdeset let po valeti

BESEDILO: IRENA VAVPETIČ, FOTOGRAFIJE: BLAŽKA VAVPETIČ

Petdeset let po tem, ko smo zapustili šolske klopi, smo se 1. junija ponovno zbrali nekdanji sošolci iz 8.a razreda. Osnovno šolo smo končali leta 1969 in lahko si predstavljate, kako smo bili veseli drug drugega. Veliko smo si imeli povedati in prijetno je bilo obupati spomine na šolske in poznejše dni. Pridružila se nam je tudi tedanja razredničarka gospa Joža Rotar Grilj.

Saj smo se nekajkrat družili tudi vmes, toda letošnji visoki jubilej smo želeli doživeti slovesneje, nekoliko drugače. Prve načrte za srečanje smo naredili že sredi novembra lanskega leta, ko se nas je dobra polovica zbrala »na posvetu«. Štiričlanski organizacijski odbor je pozneje skrbno načrtoval in izpeljal vse priprave, da bi slovesno srečanje lepo uspelo. Srce teh priprav je bil Cenko, ki je sestavil natančen seznam s podatki o vseh sošolcih, predvsem o tistih, ki jih nismo srečali že več let. Obiskal je njihove domače, pridobil naslove, telefonske številke in vsakega osebno spodbudil k udeležbi.

Preverjanje prisotnosti: skoraj vsi!

Ko smo preverili prisotnost, smo ugotovili, da je bil rezultat več kot odličen: od 27 še živih sošolcev se nas je srečanja udeležilo kar 25! Žal smo pred leti izgubili sošolca Tineta, ki smo se ga tega dne spomnili z besedami in fotografijami. Razredničarka Joža je rada poudarila, da smo bili učno zahteven, poseben razred - odraz tega so, med drugimi izobraženci, tudi trije duhovniki, ki so prišli iz našega razreda. Zato ne čudi, da smo srečanje začeli z mašo v cerkvi na Hribcah, posvečeno pokojnemu sošolcu, umrlim staršem in učiteljem. Cenko, Dado in Joško so pripravili lep obred, za kar smo jim iskreno hvaležni. V tišini smo se spominjali naših dragih in drugih »sopotnikov« skozi naše šolanje in življenje, da smo danes lahko tukaj ... Po maši smo se podprli z dobrotami iz priročnega »bara« v prtljažniku avtomobila, izmenjali številne stiske rok in objeme in se odpeljali na drugo postajo našega druženja - v Osnovno šolo Jurija Vege Moravče.

Po petdesetih letih znova v šolske klopi

Menda smo bili prva generacija, ki se je po 50 letih želela ponovno usesti v šolske klopi matičnega razreda, v 2. nadstropju, učilnica številka 40. Vodstvu šole se za naklonjenost pri organizaciji tega dogodka toplo zahvaljujemo, saj so šolo odprli na prosto soboto in poskrbeli, da nas je sprejela ga. pomočnica ravnateljice Petra Peterka in ob njej učiteljica ter šolska računalničarka Andreja Vavpetič. Pričakali sta nas s starim šolskim zvoncem in nas pospremili v učilnico. Posedli smo se »po spominu«, skoraj tako kot pred mnogimi leti. Počutili smo se sproščeno, skoraj domače in mladostno navihano. Pomočnica ravnateljice Petra Peterka je na kratko predstavila moravško šolo danes, njeno organizacijo in načrte ter dosežke, s katerimi se lahko ponaša. Sporočila je pozdrave ravnateljice Nuše Pohlin Schwarzbartl, ki je bila tega dne službeno odsotna, je pa poskrbela, da je vse potekalo prijetno in tekoče. Na klopeh so nas pričakala celo spominska darilca, res prijazno!

Sošolec Marko je spregovoril nekaj besed v imenu jubilarantov, obudil spomine na gradnjo šole iz samoprispevka, za katerega smo si takrat tudi učenci aktivno prizadevali. V času gradnje smo nosili opeko, šolsko opremo, urejali okolico šole in počeli še marsikaj, nad čemer bi se današnji starši krepko pritoževali. Nam je bilo v veselje in ponos in komaj smo dočakali selitev v nov hram učenosti - jeseni leta 1967. Šola še ni imela telovadnice, telovadili smo na hodnikih in na prostem, nudila pa je sodobnejše, boljše pogoje za pouk in učenje mladih. V novi šoli smo torej obiskovali le 7. in 8. razred.

Spomini razredničarke

Nato je »vajeti« vzela v roke razredničarka Joža in obudila spomine na začetek svoje učiteljske poti. Zaposlila se je 30. avgusta kot začetnica in domačinka, 1. septembra pa že dobila zahteven 8.a razred, ki ga je poučevala matematiko in fiziko. Pisala je več strani dolge učne priprave, ki pri disciplini pač niso kaj dosti pomagale. Bila je skoraj naša vrstnica - le 6 let starejša od nas - in poznali smo se z vasi. Vendar se je tisto leto veliko naučila iz izkušenj in pozneje uživala v svojem poklicu, ki

ga je nato do upokojitve uspešno opravljala na OŠ Rodica. Spominjamo se jo s toplino, naklonjenostjo in hvaležnostjo, saj smo čutili, da ji je bilo mar za vsakega izmed nas.

Sošolka Milena ji je poklonila oljno sliko, ki jo je sama naslikala v Blaževi slikarski šoli, saj je bila likovna vzgoja njen najljubši predmet (in Blažev oče Franc je naš sošolec, koliko naključij!).

Potem pa nas je razredničarka presenetila z »dopolnilnim« poukom iz šolske discipline, saj pred leti nismo uspešno osvojili vseh vzgojnih veščin, na primer - vljudnega pozdravljanja. Prav prisrčno smo se nasmejali temu in nato starim fotografijam iz naših šolskih dni, ki smo si jih v nadaljevanju ogledali v računalniški projekciji na platnu. Nekateri se skoraj nismo prepoznali, spet drugi se nismo prav veliko spremenili, kar seveda ni čisto res. Mnoga šolska prijateljstva pa trajajo še danes. Fotografije so iz zapuščine Franceta Novaka, srčnega učitelja (in tudi našega razrednika), ki je bil dolga leta najpomembnejši dokumentarist življenja v šoli in kraju. Fotografije je omogočil Bojan Dorič, ki hrani originale fotografij in njihovo digitalizirano obliko, hvala mu! Za pomoč pri pripravi in izvedbi projekcije se toplo zahvaljujemo Andreji Vavpetič, prav tako tudi njeni Blažki - letošnji valetantki, ki je neopazno in skrbno fotografirala naše celotno druženje.

Razredna ura je prehitro minila, še zadnjič smo se postavili pred šolski vhod in ovekovečili spomin na ta prav poseben dan. Razšli smo se v poznih večernih urah, po obilnem klepetu, res dobrem kosilu in odličnih sladica izpod rok naših sošolk, zadovoljni in v pričakovanju še mnogih srečanj v prihodnjih letih. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki so pomagali pri pripravi in izvedbi tega lepega dogodka.

Stare besede – od Š do Ž (iz Peško-slovenskega slovarja)

Š

Šajbezn – pecivo, ki ga dobiš za domov na ohceti ali kakšnem drugem praznovanju
Šrajnga – običaj pri poroki, ko vaščani pripravijo cestno zaporo
Štrafunga – kazen
Štrglat – krtačit, drgnit živino
Štrigl – pripomoček za štrglat

T

Tepuh/tepih – preproga
Tokača – priprava za tolčenje, tlačenje sadja
Tokuc – mošt iz jabolk ali hrušk
Trahtr – lij
Traje – nosila
Trikl – del vprege, ki se pripne na voz
Trojsk – gozdna jagoda
Truga – posoda, zaboj za prevažanje peska
Tuhna – najtoplejša zimska pernata odeja
Turšca – koruza

V

Vajšnica – prevleka za blazino, vzglavnik
Varžet – žep
Vjtra/lojtra – lestev

Z

Zajla – jeklena pletena vrv

Ž

Žlajfat – zavirati
Žnora – posmukana vrv
Žrd – lesen drog za na voz, da potiska seno dol

(zbira Ajda Lalić)

Najpomembnejše priznanje so zadovoljni uporabniki

Varstveno delovni center INCE Mengeš (VDC INCE Mengeš), ki je bil ustanovljen kot delavnica pod posebnimi pogoji za osebe z motnjami v duševnem razvoju, letos obeležuje 40 let delovanja.

Zavod deluje po načelih zagotavljanja dostojanstva, enakih možnosti in družbenega vključevanja oseb z motnjo v duševnem razvoju ter omogoča zaposlitev in bivanje v oblikah, ki najbolj ustrezajo sposobnostim in potrebam uporabnikov. Obeležje, ki je potekalo 29. maja, se je udeležila državna sekretarka z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti, Breda Božnik. Uporabniki zavoda so pripravili pester kulturni program ter razstave grafik, vezenin in fotografij. Posneli so tudi kratek film z naslovom Poglej v moj svet.

Vidni rezultati

»Razvoj VDC INCE Mengeš je šel skozi več mejnikov, ki so imeli skupen cilj: sprejemanje in spoštovanje drugačnosti, ki sta najvišji stopnji integracije oseb z motnjo v duševnem razvoju. Ponosna sem, da našo zgodbo pišemo že 40 let in gradimo okolje, kjer se uporabniki počutijo varno in sprejeto. Naša najpomembnejša naloga je, da znamo pravilno oceniti sposobnosti naših uporabnikov, da skupaj z njimi razvijamo njihove potenciale. Obenem jim omogočamo vedno več možnosti in priložnosti za uspešno izvajanje dela ter sodelovanja pri ostalih aktivnostih.« S temi besedami je dogodek začela Vladka Pacek, direktorica VDC INCE Mengeš. Zavod presega občinske okvire in ima 108 uporabnikov iz 17 slovenskih občin. Poleg storitev usposabljanja in zaposlitve nudi tudi prostočasne aktivnosti. VDC INCE Mengeš danes deluje v treh enotah, in sicer v Mengšu (81 uporabnikov) in v enoti ZU pri Komendi (27 uporabnikov), kjer izvajajo storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji ter v **Naši hiši** v Grobljah pri Domžalah (33 uporabnikov), kjer izvajajo institucionalno varstvo. V prihodnje načrtujejo dograditev objekta institucionalnega varstva, ki bo namenjen skrbi za šibkejše in ostarele osebe z motnjo v duševnem razvoju, ustanovitev stanovanjske skupine za samostojnejše uporabnike, razmišljajo pa tudi o večji umetniški enoti, v kateri bodo lažje sledili vsem potrebam uporabnikov.

»Država je zavezana sprejemati ustrezne ukrepe, s katerimi osebam s posebnimi potrebami omogoča doseganje in ohranjanje največje mogoče samostojnosti, telesne, duševne, socialne in delovne zmožnosti ter polno vključenost na vseh področjih življenja. VDC INCE je v zadnjih letih dosegel izjemen napredek v strokovnem razvoju ter kakovosti storitev. Uporabniki

se predstavljajo s svojimi izdelki, so vključeni v procese in integrirani v okolje, zato VDC vsekakor izpolnjuje svoje poslanstvo in predstavlja odličen primer dobre prakse. Najpomembnejše priznanje pa so zadovoljni uporabniki,« je dejala Breda Božnik.

Vključevanje oseb z motnjo v duševnem razvoju v družbo

VDC Mengeš je bil ustanovljen leta 1978, delavnice pa so bile takrat vezane na centre za socialno delo, šole s prilagojenim programom, zavode za usposabljanje, domove za starejše in invalidska podjetja, ustanoviteljice pa so bile bodisi občine bodisi društva. Razvoj delavnic se je še posebej razširil po letu 1984, ko je bil sprejet Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. Pričel se je razvoj novih vsebin in oblik dela, saj se je v praksi velikokrat pokazalo, da le varstvo z zaposlovanjem ni dovolj. Za uvedbo delavnic pod posebnimi pogoji, ki bi omogočili medobčinsko reševanje problematike težje zaposljivih ljudi z oviranostmi ter srednje in težje duševno motenih oseb, so se zavzemali že pred pričetkom ustanovitve zavoda. »Velika zasluga za to gre prvemu direktorju centra Brunu Kocbeku, ki je z dobro voljo in požrtvovalnostjo, predvsem pa razumevanjem potreb uporabnikov, postavil enega bolj strokovnih centrov v Sloveniji in oral ledino razvoju varstveno delovnim centrom, takšnim kot jih poznamo danes,« je razložila Vladka Pacek.

Strokovni delavci v VDC INCE si danes namreč prizadevajo prilagoditi storitve uporabnikom tako, da ti lahko svoje zmožnosti razvijejo do največje možne mere, zato nudi tudi veliko prostočasnih aktivnosti, kot so ples, film, igranje instrumentov, petje, gledališče, ki krepijo samozavest uporabnikov. »Štirideset let delovanja neke organizacije ni kar tako, še posebej, če to velja za varstveno delovni center. V vseh teh desetletjih je bil VDC INCE aktivni dejavnik na področju skrbi za osebe z motnjami v duševnem razvoju. Zato gre zahvala številnim predanim in visoko strokovnim zaposlenim,« je sklenila prof. dr. Katja Vadnal, predsednica Zveze Sožitje in predsednica sveta VDC INCE.

Nastop Folklorne skupine DU Moravče na Madžarskem

Besedilo: Vojka Rebolj

Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče vsako leto gostuje v tujini. Letos so bili povabljeni v Monošter na Madžarskem na srečanje sombotelskih Slovencev in porabskih slovenskih upokojencev. V programu so sodelovali še glasbena etno skupina Gorički klantoš in pevci skupine Sombotelske spominčice. Moravčani so zaplesali ples iz Moravške doline in z njimi navdušili. Lep koncert je spremljal tudi generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih s soprogo.

Pravijo, da glasba in z njo plesi ne poznajo meja, še posebej če se tako podpre slovenska manjšina.

izbrali Triglav nas vabi in Majolka bod pozdravljena. Sodelovalo je 14 pevskih zborov društev upokojencev Gorenjske. Tudi tako se poleg prikaza slovenskih lepih pesmi tkejo vezi in utrjujejo prijateljstva.

Aktivno praznovanje dneva mladosti

Besedilo: Vojka Rebolj

Dan mladosti, 25. maja, so v času SFRJ praznovali mladi. Mladi so bili takrat tudi današnji člani in članice Društva upokojencev Moravče. Zaradi lepih spominov na ta čas se že nekaj let okrog tega dne, odvisno od vremena, zberejo pri lovski koči, se odpravijo čez Moravče do Soteske, Pogleda, na Mohor in čez Podstran nazaj do lovske kočice na zasluženo malico in kulturni program. Letos jim je dobro služilo vreme in ni se mudilo domov.

Mešani pevski zbor DU Moravče na reviji pevskih zborov

Besedilo: Vojka Rebolj

Mešani pevski zbor Društva upokojencev Moravče je v aprilu nastopil na reviji pevskih zborov Gorenjski upokojenci pojejo v Bistrici pri Tržiču. Vsak zbor je imel na voljo dve pesmi, na koncu pa so skupaj zapeli pesem Slovenska dežela. Moravčani so

Delite z nami vesele dogodke!

Uredništvo Novic iz Moravške doline vas vabi, da objavljate slavnostne in vesele dogodke, kot so objave porok, zlatih porok, čestitke ob rojstvih otrok in podobno. Objave so omejene na 1/8 strani in so brezplačne.

Tokrat čestitamo Jožici in Žarku Rudolfu iz Češnjic pri Moravčah ob njuni zlati poroki. Obiskal ju je župan dr. Milan Balažič in jima čestital ter zaželel še veliko skupnih zdravih in zadovoljnih let.

Rubrika Pisma bralcev je namenjena vsem, ki želite s predlogi, pobudami in kritičnim razmišljanjem izboljšati ali popestriti življenje v občini. Namenjena je tudi javnim vprašanjem občinski upravi, kadar gre za teme, zanimive za širši krog bralcev. Preko pisem bralcev lahko javno postavite vprašanja ali predloge glede samega časopisa. Pisma bralcev ne smejo biti žaljiva in zlonamerna. V kolikor gre za vprašanje, naslovljeno na javno osebo ali ustanovo, je objava omejena na dva zapisa z vsake strani na posamezno temo. Odgovore bomo poskušali pridobiti že za objavo v tekoči številki. Pisem bralcev ne lektoriramo in ne popravljamo slogovno. Opravimo samo osnovni pregled teksta in popravimo le tipkarske napake.

Vizija, ki je ni

Kar nekaj časa se s strani nekaterih posameznikov vrstijo pozivi, naj izstopim iz skupine občinskih svetnikov Liste župana Martina Rebolja (LŽMR), ker da ne sledim njihovi viziji. Zato želim podati svoj pogled na ta neprijeten položaj: po volitvah sem sklical skupino, na kateri so me člani Liste župana Martin Rebolja soglasno potrdili za vodjo skupine. Dogovorili smo se o sodelovanju v delovnih telesih, kjer sem sledil njihovim željam. Da sem bil uspešen v pogajanjih, je razvidno po številu članov naše liste v teh organih.

Vseskozi zagovarjam dogovorjene projekte, kjer je na prvem mestu izgradnja doma starejših, kar bo končno realizirano v kratkem. Delo v občinskem svetu vidim kot zavzemanje za skupno dobro, za razvoj občine in ne za ozke interese posameznikov. Zato mi glede tega nihče ne more ničesar oporekati. V pismih bralcev v Novicah iz Moravske doline št. 4 mi dve svetnici in en svetnik skupine LŽMR (od skupaj petih) očitajo, da ne sledim viziji

Zelo rad pa bi se seznanil z novo vizijo naše liste, ki mi je popolnoma neznana in ni bila nikoli uradno obravnavana. Zato predlagam, da se skupaj pogovorimo o tej viziji, jo uskladimo s programom naše liste, kajti naš skupni cilj mora biti razvoj Moravske doline. Zelo težko je zagovarjati vizijo, ki je znana samo delu odcepljene skupine, prav tako pa je vprašljiva uspešnost take vizije, če ni znana občinskemu svetu, ki bi jo lahko upošteval v prihodnjih načrtih.

V občinskem svetu sodelujem šesti mandat, nikdar se na to funkcijo nisem postavil sam ampak po volji volivcev, ki cenijo moje delo. Svetniški skupini, ki si tako želi menjavo vodje skupine, ki so ga sami potrdili, pa želim veliko uspeha na naslednjih volitvah, kjer bodo na podlagi volilnih rezultatov prišli do zelenega cilja.

Stanislav Ravnikar

Še enkrat: financiranje Društva upokojencev s strni občine

V imenu odbora in finančne službe DU Moravče sem podala o finančnih sredstvih pridobljenih na razpisih občine verodostojne podatke, ki jih lahko preberete v št. 4 v pismih bralcev.

Občinski uradnik najbrž ne ve, da muzeja v Moravčah ni mislilo graditi Društvo upokojencev. Društvo bi le občini odstopilo prostore v središču Moravč, mišljeno za

občinski turizem. Mi nismo prejeli nikakršnih sredstev v zvezi z muzejem, saj bi muzej gradila občina in bi tudi bil njen.

Kar se tiče ogrevanja: Najprej, da nihče ni preveril, da je odjemna moč ostala ista kot prej, ko je bila na peč v naši stavbi priključena tudi občina. Mi v te podatke nismo imeli vpogleda. Odjemna moč bi morala biti po nekaterih podatkih najbrž deljeno s 3, toliko manjša. Sedaj ko se ve za napako, se bo potrebno nekako dogovoriti tudi za nazaj, ker takega ogrevanja ni bilo. Moram pa ob tem povedati, da mi sami plačujemo elektriko, vodo in zavarovanje ter sami čistimo. Društvom, ki so v občinskih prostorih, vse te stroške in tudi ogrevanje plača občina. Res je, da nas je veliko in da s svojimi sedmimi sekcijami prostore društva veliko koristimo, kar je konec koncev dobrodošlo. Kadar pa prostore nismo koristili, smo radiatorje zapirali.

Strošek najema vrtčevske telovadnice: Po pogodbi res plača najem občina, a to ni samo za članice in člane Društva upokojencev. Izrecno je bilo objavljeno, da je telovadba za vse občanke in občane, a le nad določeno starostjo. In tako tudi je. Moramo pa izpostaviti, da je vodja telovadbe naš član in da je to tisto, za kar mi podpisujemo pogodbo. Marjan Žagar žrtvuje svoj čas, a ne le za naše člane, za širšo javnost. Vsekakor pa je ta dejavnost dobrodošla, le da ni za pripisati sredstva kar nam.

Izgleda, da se je iskalo, kaj bi lahko še vključili do objavljenega zneska v kolumni. Delali smo in bomo tudi v bodoče poskusili delati s sredstvi na razpisih občine in članarine.

Vojka Rebolj, predsednica DU

Kdo se spominja, Vojka Rebolj?

Spoštovana ga. Rebolj!

Dejstva so sledeča:

1. Občina Moravče je v letu 2018 plačala idejni projekt za ureditev prostorov za muzej v domu upokojencev Moravče, ki je v lasti Društva upokojencev Moravče. Znesek plačila za navedeni projekt je bil 5.048 EUR in je v poslovnih knjigah Občine izkazan kot vlaganje v tuje osnovno sredstvo.
2. Pred priklopom občinskih prostorov na lokaciji Trg svobode 4 na daljinsko ogrevanje, so se prostori Občine ogrevali na plin, peč z gorilcem na plin je bila nameščena v domu upokojencev Moravče, kot

odškodnino za namestitve te peči v prostorih DU je Občina Moravče ogrevala tudi prostore društva. Leta 2012 so se prostori Občine Moravče na lokaciji Trg svobode 4 priklopili na daljinsko ogrevanje, zato peč v domu upokojencev Moravče ni bila več potrebna. Na daljinsko ogrevanje, s svojim odjemnim mestom, se je priključil tudi dom upokojencev Moravče. Občina Moravče za ogrevanje doma upokojencev Moravče na daljinsko ogrevanje od leta 2012 dalje plačuje dobavitelju Zarja Ekoenergija priključno moč in porabo za ogrevanje doma kot samostojno odjemno mesto na lokaciji Trg svobode 5. Bivši prostori Občine Moravče na lokaciji Trg svobode 4 so imeli s priklopom na daljinsko ogrevanje leta 2012 svoje odjemno mesto. Obenem folklorna skupina DU Moravče uporablja za svoje vaje občinske prostore v Kulturnem domu.

3. Občina Moravče je v letu 2018 sklenila tripartitno pogodbo za najem prostorov vrtčevske telovadnice za izvajanje rekreacije občanov upokojencev. Pogodba je bila sklenjena med Občino Moravče kot najemnico in plačnico, OŠ Jurija Vege Moravče kot najemodajalko prostorov in Društvom upokojencev kot izvajalcem rekreacije.

Skratka, ga. Rebolj, z vašim drugim dopisom na to temo znova dokazujete svoje neznanje, nezainteresiranost ali čisto manipulacijo glede občinskih zadev. Glede na to, da ste bili dobrih 14 let de facto županja iz ozadja, bi morali vedeti bolje. Načini delovanja kot jih lahko beremo zgoraj, so predvsem značilni za okolja, kjer so strukture organizacij prepletene, kar z vašim možem še danes pridno prakticirata preko privatizacije in multifunkcionarstva v Društvu upokojencev Moravče, kjer ste večna voditeljica, Združenju borcev za vrednote NOB Moravče, kjer je predsednik letos postal vaš mož (preko volitev, ki bi se jim nasmehnil tudi kakšen afriški voditelj) in preko privatizacije Socialnih demokratov v Moravčah, kjer je SD že leta osebni fevd vašega moža.

Ko nam očitate, da smo na silo iskali številke, to ne drži. Najprej smo poiskali številke, nato smo jih zapisali. Načina delovanja rekla- kazala se na Občini ne gremo, čeprav nam je pojav, ko Moravče »govorijo«, poznan, za njimi pa po navadi najdemo dve dvojici posameznikov z dvema priimkoma.

Naj še dodamo, da imamo na Občini precej dela s popravljanjem podobnih napak in nečednosti, ki sta nam jih v Občini Moravče pustila z možem. Za občino bi bilo precej bolje, če bi bile te stvari urejene, tako pa so nekateri rajše hodili (in še hodijo) od veselice do veselice do nove veselice na škodo občine in njenega razvoja. V vednost občank in občanov: sedaj smo delovanje Občine zastavili bolj resno. Za primer lahko povemo, da smo že ukinili nekaterim tako ljuba pijančevanja in počitnikovanja po evropskih ruralnih občinah.

Sašo Miklič, svetovalec za splošne in pravne zadeve, Občina Moravče

Obnovili bomo skakalni center

Tako je zapisal naš novi župan gospod Milan po prvem sporočilu letos v Novicah iz moravške doline, ko se je ob enem iskreno zahvalil za zaupanje vsem, ki so ga volili in tudi tistim, ki so se odločili drugače.

Da bo svež veter prinesel tudi za smučarske skakalce je novica, ki je pred desetletjem ni bilo zaslediti. Po uspešni karieri Primoža Peterke, ki je odraščal v času osemdesetih in devetdesetih let prejšnjega stoletja med nami, ljubitelji tega lepega športa ob samem prostovoljnem delu, ko so iz nič zgradili celoletne objekte najmlajšim pri Osnovni šoli Jurija Vege ter večji objekt na Sv. Miklavžu za uporabo v zimskih razmerah. Ko je Primož prerasel domače objekte je moral poiskati novo pot, če je želel napredovati. V domačem klubu Termit je kljub obilici mladih nadobudnežev ostala

praznina. Vodstvo kluba ni bilo kos tem spremembam. Mladi tekmovalci bi ob pomanjkanju trenerskega kadra in pogojev začeli odhajati v druge klube. Največji polom, da ne rečem propad po pripovedih, se je zgodil, ko so bile zaradi povečave otroškega vrtca in kurilnice za širše ogrevanje v občini, skakalnice pri Osnovni šoli porušene. Kar je bilo še uporabno pa se je odpeljalo v Belnek, kjer ima društvo svoje zemljišče. Tudi objekti na Sv. Miklavžu so pričeli propadati, sicer zgrajeni na zasebnih zemljiščih. Zakaj takrat ni prišlo do odkupa teh objektov, vedo le takrat pristojni. Naprave so propadale in so bile prav zato zaradi nevarnosti odstranjene. Kaj je z ostalimi premočninami in nepremočninami, nihče ni nikoli javno obelodanil. Postavlja se vprašanje pristojnim v kakšni situaciji je sedaj klub, kdo so odgovorni, kot tudi, kdo so člani vodstva, koliko otrok še trenira in kdo je njihov trener? Kakšno je finančno stanje, kako je klub financiran s strani občine, predvsem pa v zvezi s tem kot v naslovu kateri skakalni center se namerava obnoviti? Zakaj se ni ob odstranitvi objektov pri Osnovni šoli postavilo na novo v prostoru na novo v Belneku?

Zakaj vodstvo kluba ni vztrajalo pri »občinskih možeh«, da če se je podrlo, naj se postavi na novo ob tem, da se

pridobi vsa ustrezna dovoljenja? Ne gre pozabiti, da so se vsi objekti gradili z lastnim delom in prispevki s strani staršev nadobudnih mladih otrok in lastnikov zemljišč ljubiteljev tega športa, ob veliki podpori mnogih sponzorjev in glavnega tudi pokrovitelja v vseh primerih za pohvale in ob vsakem trenutku ob prošnjah kluba za karkoli- podjetja Termit iz Moravč. Bo kdo iz kluba SSK Termit podal odgovor za javnost v »teh novicah«, predvsem pa samo novo občinsko vodstvo zadolženo za področje športa.

Iztok Cajhen

Odgovor gospodu Cajhnu v imenu Občine Moravče

Spoštovani g. Cajhen, kot ste že sami pravilno napisali, ima Občina Moravče namen graditi nov skakalni športni center. Težave pa se pojavljajo pri našem sogovorniku - Smučarskemu klubu Termit Moravče, ki je bolj malo aktiven. Poleg tega pa imamo še problem, da ima klub v imenu besedo Termit, ki predstavlja dandanes največjega onesnaževalca moravške občine. Občina Moravče ne more financirati kluba, ki dela reklamo za organizacijo, ki uničuje našo dolino, zato bo potrebna sprememba imena, da bomo lahko uspešno sodelovali s smučarskim klubom. Za ostala vprašanja pa je bolj primeren naslovnik moravški smučarski klub.

Sašo Miklič, svetovalec za splošne in pravne zadeve Občine Moravče

Odziv družbe Termit na novinarsko konferenco Občine Moravče

Novinarsko konferenco Občine Moravče in Ljudske iniciative Moravče (LIM), ki je potekala v Ljubljani dne 13.5.2019 obžalujemo. Po naročilu neodvisnega vzorčenja in analiz s strani Ministrstva za okolje in prostor (MOP) smo Občino Moravče večkrat pozvali, da se vzdrži enostranskih aktivnosti s katerimi še dodatno povečuje dvom in zaskrbljenost med občani in počaka na rezultate analiz, ki jih je naročil MOP. Prepričani smo, da bodo te neodvisne analize, pri katerih so sodelovali tudi predstavniki LIM najbolj kredibilen pokazatelj stanja na terenu.

Majske novinarske konference zato ne moremo razumeti v drugačnem smislu, kot zgolj še eno v nizu provokacij ter stopnjevanja pritiska tako na Termit, kot tudi na MOP in izvajalce analiz, z željo, da se analize izvedejo na način, da MOP ne bi imel pravne podlage za odškodninsko tožbo zoper Občino Moravče, katero je ob naročilu analiz obljubil nekdanji minister Jure Leben, v primeru krive prijave.

Tudi analize, ki jih je občina Moravče na pobudo LIM nedavno naročila so bile po našem mnenju namenjene povečevanju dvoma med občani. Ne vemo kakšnemu drugemu namenu bi te analize lahko služile, še posebej ne v obdobju, ko pričakujemo neodvisne analize NLZOH, ki jih je naročil nekdanji Minister za okolje.

Očitke, da so predstavniki Termita preprečevali sodelovanje LIM pri vzorčenju odločno zanikamo, kar lahko potrjuje tudi predstavniki MOP in izvajalca analiz, ki so bili prisotni na terenu. Prav tako odločno zavračamo očitke, da so predstavniki Termita določali mesta vzorčenja. Ne zgolj, da so predstavniki LIM sodelovali pri mestih vzorčenja, MOP je na njihovo pobudo še povečal število vzorčnih mest ter dosegel, da so bili vzeti tudi vzorci vode in to kljub temu, da slednje v projektni nalogi, ki je bila podlaga za vzorčenje ni bila predvidena. Ob tem bi želeli poudariti, da v Termitu ne nasprotujemo vzorčenju vode, želimo zgolj poudariti, da se je vzorčenje in analiza neprestano prilagala željam LIM, zato resnično ne moremo razumeti današnjih navedb z novinarske konference. To, da so predstavniki LIM določili končna mesta vzorčenja in se z vzorčnimi mesti strinjali, je navedeno tudi na uradnem zapisniku, ki ga je pripravil MOP, podpisali pa tudi predstavniki LIM.

Termit je družbeno odgovorno podjetje, ki spoštuje vsa izdana okoljevarstvena dovoljenja ter vso relevantno zakonodajo, zato kategorično zavrača navedbe o kršitvah slovenske zakonodaje.

Termit na območju sanacije vgrajuje sanacijske materiale, ki jih izdeluje iz inertnih in nenevarnih odpadkov. Termit sprejema zgolj inertne in nenevarne odpadke, za katera ima ustrezna okoljevarstvena dovoljenja izdana s strani ARSO. Postopek sprejema odpadkov poteka nadzorovano in v skladu z najvišjimi standardi. Vsaka pošiljka je večkrat prekontrolirana, prvič s strani sprejemno-odpreme službe, ki preveri ustreznost dokumentacije ter pošiljko stehta. V drugi fazi sledi kontrola samega materiala, ki ga opravi rudarski nadzornik. Po opravljenem pregledu se material sprejme in skladišči v zato pripravljenih boksih, ki pa niso na mestu vgradnje, temveč na lokaciji, ki jo določa okoljevarstveno dovoljenje. Šele po ustrezni predelavi in ponovni analizi se material vgradi na sanacijsko območje.

Odločno zanikamo navedbe župana občine Moravče, da Termit na območju sanacije odlaga nevarne odpadke, med katerimi naj bi bili tudi azbest in olja. Termit na območju sanacije vgrajuje zgolj tiste materiale za katere ima ustrezna dovoljenja, kar potrjujejo tudi vse opravljene analize in inšpekcijski nadzori, ki nepravilnosti niso ugotovili.

Alenka Sešek Pavlin, Termit d.d.

**Združenje borcev
za vrednote NOB Moravče
vabi na pohod k spomeniku
žrtvam NOB v Hrastniku
20. julija ob 10. uri,
odhod z avtobusne postaje.
Lepo vabljeni tudi nečlani združenja!**

*Življenje je kot reka,
ki teče in odteka.
Spomini pa so tisti,
ki spremljajo človeka.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 83. letu starosti sklenil naš dragi mož, oče, brat, stric, dedek in pradedek

Albin Zupančič

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene sveče, cvetje, svete maše in darove za cerkev.

Posebna zahvala gre krajanom Dešna, ki so sodelovali pri pogrebni slovesnosti. Hvala Sonji in Branku za lepe besede ob slovesu. Hvala gospodu župniku Kancijanu Čižmanu za lepo opravljen obred, hvala patronažni sestri Kristini in pogrebni službi Vrbančič. Hvala tudi vsem, ki ste ata Albina pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

*Skromno si živela
in dobro vsem želela.
Za nas si se trudila,
nam lep spomin pustila.*

Zahvala

V 80. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga žena, mami, mama, tašča, sestra, teta in svakinja

Jelka Vidergar

ROJENA GABERŠEK - KAPSOVA MAMA IZ DVORIČ

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene sveče, svete maše in darove za cerkev.

Hvala gospodu Kancijanu Čižmanu za sočutne besede slovesa, pevcem za lepo odpete pesmi in pogrebni službi za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Mirno in spokojno si zaspal,
v večni sen od nas odpotoval.
Naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 60. letu starosti sklenil naš dragi brat in stric

Marjan Bratun

IZ ZALOGA PRI MORAVČAH

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, sosedom in znancem za izrečena sožalja. Posebna hvala patronažnim sestram in zdravstvenemu osebju ZD Moravče za pomoč Marjanu.

Hvala gospodu Kancijanu Čižmanu, pevcem, za zaigrano Tišino in pogrebni službi Vrbančič. Lepa hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Cenjene bralke, spoštovani bralci!

Od decembra 2018 so objave v rubriki »Zahvale in V spomin« brezplačne. V Novicah pa lahko objavite brezplačno tudi vesele dogodke, ki jih želite deliti s sokrajanji: **obletnice, napovedi porok, objave rojstev ...**

Uredništvo Novic iz Moravske doline vabi k sodelovanju vse, ki sestavljate križanke, sudoku, uganke ... Dobrodošli so tudi vsi predlogi, kako popestriti in izboljšati naše Novice. Vabimo vse, ki imate stare razglednice Moravske doline, da nam jih posodite za objavo.

Odziv na razpisan fotografski natečaj je izjemen. Natečaj bomo nadaljevali do konca leta. Vsak mesec bomo izbrali eno fotografijo za objavo na naslovnici. Ob koncu leta bodo občani z glasovanjem preko FB omrežja izbrali tri najboljše, ki bodo nagrajene. **Rubrika pisma bralcev** v Novicah iz Moravske doline je odprta za vaša vprašanja, pobude in kritike. Seveda pisma ne smejo biti žaljiva ali zlonamerna. Pišite nam na e-naslov [moravske.novice@moravce.si!](mailto:moravske.novice@moravce.si)

Zlati lipov list 2019

Turistično društvo Moravče vabi k prijavi za ocenjevalno akcijo ZLATI LIPOV LIST, ki je že stalnica med vsakoletnimi nalogami Turističnega društva Moravče.

Z njo želimo pritegniti občane k skrbi za urejenost stanovanjskih hiš, kmečkih domov in okolice in s tem k lepšemu videzu celotne občine.

V letu 2019 bomo izbrali:

- tri najlepše urejene stanovanjske hiše (izgled hiše, okensko in balkonsko cvetje, okolica),
 - dva najlepše urejena kmečka domova (urejenost stanovanjske hiše in gospodarskih poslopij z okolico, zelenjavni, sadni vrt)
- Popis in prvo ocenjevanje bo v začetku julija, drugo v avgustu. Zaključek akcije načrtujemo na eni od jesenskih prireditev, ko bomo najboljšim podelili priznanja in nagrade.

Zelo cenimo vaše znanje in izkušnje z gojenjem okrasnih rastlin ter stalno prizadevanje za urejenost domov. Vabimo vas k sodelovanju in pričakujemo vaše prijave do **30. junija 2019**.

Pošljete jih lahko na naslov: **Turistično društvo Moravče, Vegova ul. 7, 1251 Moravče** ali po tel. **041 326 292** ali na e-naslov: td.moravce@gmail.com. Dobitniki priznanj v prejšnjih letih so izvzeti iz ocenjevanja.

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564

Prvi ponedeljek v mesecu:
17.00 - 19.00**Župnijski urad**

t: 01 72 31 055

Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00
in 16.00 - 18.00**Občina Moravče**

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035

Ponedeljek: 8.00 - 10.30

in 11.00 - 15.00

Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Pošta

t: 01 72 96 510

Od ponedeljka do petka:

8.00 - 10.30 in 14.30 - 17.00

Sobota: 9.00 - 11.00

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00

Petek: 8.00 - 10.00

Zadnje nedeljo v mesecu:

8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210

www.osmoravce.si

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

**Podružnična osnovna šola
Vrhpolje**

t: 01 72 31 233

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7

t: 041 657 223

Torek in sreda: 7.00 - 9.00.

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234

24-urna dežurna služba
na telefonu 112**Knjižnica Daneta Zajca**

t: 01 72 31 359

Torek in četrtek: 14.00 - 19.00

Sreda: 7.00 - 9.00 in 11.00 - 14.00

Sobota: 9.00 - 12.00

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.00

(sprejem do 18.00)

Torek, četrtek, petek: 7.00 - 13.00

**Ambulanta za otroke
in mladino**

t: 01 72 32 943

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.15

Torek: 7.00 - 10.30 (ambulanta),

10.30 - 13.00 (posvet)

Četrtek: 7.00 - 10.30 (ambulanta)

Petek: 7.00 - 8.00 (ambulanta)

8.00 - 11.00 (sis. pregledi),

11.00 - 13.30 (ambulanta)

Patronažna služba

t: 01 72 32 944

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 18.00

Torek, četrtek in petek: 7.00 - 12.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150

Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15

Torek in četrtek: 12.45 - 19.15

Petek: 6.45 - 12.45

**Zobna ambulanta za otroke
in mladino**

t: 01 72 32 750

Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00

Torek in četrtek: 13.00 - 19.00

Petek: 7.00 - 13.30

Lekarna

t: 01 77 70 245

Ponedeljek: 12.00 - 19.00

Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00

Sreda: 13.00 - 19.00

Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

**Kmetijska svetovalna služba
KGZS – Zavod LJ, Izpostava KSS
Domžale**

Šaranovičeva cesta 21a, VIR

t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55

Uradne ure: ponedeljek in sreda od 8.
do 11. ure oz. po dogovoru.**Slovenski okoljski javni sklad,
mreža ENSVET**

Brezplačno energetske svetovanje

t: 051 677 194 (po predhodnem

dogovoru)

LAS Srce Slovenije

svetovanje s področja razpisov v

okviru LAS

Občina Moravče

Prva sreda v mesecu: 9.00 - 12.00

Društvo upokojencev

Torek: 10.00 - 12.00

**PGD Krašče
prireja****13. nogometni turnir ob Rači,**ki bo potekal v soboto, 6. julija, od 12. ure dalje
v športnem parku Cegunca - Sp. Tuštanj.Ekipe lahko prijavite
do četrтка, 4. julija,
s klicem na telefon,
številka 041 388 735 (Rok).

Štartnine ni.

Igra se v kopačkah.

Športni pozdrav!

Vabljeni k ogledu.
Gasilci PGD Krašče

tel: 031 816 673

IZGRADNJA SONČNE ELEKTRARNE NA KLJUČ

- ZNIŽAJTE STROŠKE ELEKTRIČNE ENERGIJE
- SUBVENCije EKO SKLADA

PRIPRAVA DOKUMENTACIJE, IZGRADNJA, ZAGON

ELEKTRO STRMLJAN

Roman Strmljan s.p.
Gora pri Pečah 33, 1251 Moravče
roman.strmljan@gmail.com

TIRALMONT

MODRA ŠTEVILKA
080 50 54

TIRALMONT d.o.o.
Dole pri Krašcah 10/B, 1251 Moravče
PE Ljubljanska cesta 45d, 1241 Kamnik
tel.: 01/722 88 71, 041/60 28 60
info@tirmont.si
www.tirmont.si

BLU EVOLUTION
Okno prihodnosti
Uw = 0,73W/m2K

bluEvolution III™ CE RAL Rewindo

IZDELAVA IN MONTAŽA

ALU in PVC okna ★ vrata ★ zasteklitve
★ dvizna garažna vrata ★ senčila ★
police ★ požarna in kovinska vrata ★

KING TEAM

- globinsko (kemično) čiščenje
 - motorna vozila in plovila
 - sedežne garniture
 - preproge
- globinsko (kemično) čiščenje na terenu
- čiščenje objektov

Žan Škarja s.p.
Prikrnica 18
1251 Moravče

teamking.sp@gmail.com
Žan: 051 638 782
Blaž: 030 685 643

 KING TEAM

KAKO DOBRO SLIŠITE ?

AUDIOBM

SLUŠNI CENTRI
13X v Sloveniji

Rezervirajte termin za brezplačno meritev sluha in svetovanje. Pokličite

 059 044 055

VEČ INFORMACIJ
www.audiobm.si

OBIŠČITE NAS V LJUBLJANI
BTC, stavba DIAMANT

BARVE LAKI PIRC

NOVA TRGOVINA ZA DOM

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

 3M TEKNOS ALCEA C.A.R.F.I.T

NISSAN
Innovation that excites

NISSAN KRULC

CENITVE IN KAROSERIJSKA POPRAVILA VSEH ZNAMK

- OSEBNIH VOZIL
- TOVORNIH VOZIL
- DELOVNIH STROJEV
- TRAKTORJEV
- KMETIJSKIH PRIKLJUČKOV

triglav **SAVA** **GENERALI**
GRAWE **ERGO** **AdriaticSlovenica** **AS**

ZA ČAS POPRAVILA OSEBNIH VOZIL VAM NUDIMO TUDI NADOMESTNO VOZILO

CENITEV ZA DELOVNI STROJ, TRAKTOR ALI KMETIJSKI PRIKLJUČEK SE LAHKO OPRAVI TUDI NA TERENU ALI PO DOGOVORU

KRULC D.O.O.
CESTA HEROJA VASJE 8, 1251 MORAVČE
TEL: 01-7231-200, 01-7231-143
WWW.NISSAN-KRULC.SI
ZDRAVKO@NISSAN-KRULC.SI

NISSAN
Innovation that excites

NISSAN INTELLIGENT MOBILITY

Nissan LEAF

PREPROSTO IZJEMEN
Začuti vznemirljivost, ki jo poganja moč elektrike.

ŽE OD
26.890 €*

#1 ELEKTRIČNO VOZILO
v Evropi v 2018

Zero Emission

PREIZKUSITE GA V VAŠEM NAJBLIŽJEM SALONU NISSAN!

KRULC
ZE 30 LET POBILAŠČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.
Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12.
Tel: 01 723 12 00 www.nissan-krulc.si

*Cena velja za Nissan Leaf Acanta s parkirnimi senzori. V ceni je že upoštevana nepovratna finančna spodbuda 7.500 €, ki jo odobrava EKO sklad in jo lahko kadarkoli spremeni. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana. Več na www.nissan.si

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Rolete - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU - PVC VRATA IN OKNA

Bogat izbor vhodnih vrat!

Branko Peterka s.p.
Slandrova 9a,
1251, Moravče, Slovenija
Tel: 01/ 7232 - 868
Gsm: 041/ 753 - 617
info@peplast.si

www.peplast.si

Avtohiša Vesel

Martin Vesel s.p.

SERVIS

Češnjice 16b
1251 Moravče

- * Priprava vozil za tehnični pregled
- * Servisne storitve za vozila vseh znamk
- * Brezplačno nadomestno vozilo
- * Kleparska dela
- * Delovni čas
pon - pet od 8h - 18h

t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

www.avtohis-a-vesel.si

WLAN MMDS

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

UGODNA CENA!

- TV ali INTERNET od 15€ / mesec
- Najbolj gledani kabelski programi s SLO podnapisi, tudi v HD
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Ambroža, Vel. Planine, Zg. Javoršice, PD Moravče, Lukovice, Peč pri Mor., Slivne, zasav. gore,...

☎ **040 997 007**
www.zvezdatv.si
www.gorosan.com

Zvezda TV
10 let

NUDIMO VAM ZANESLJIV SERVIS TV IN AV TEHNIKE

VRATA JERMAN

PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.
gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www: montaza-jerman.net

lipbled **HOPPE** **GARANT**
Toren für Ihr Zuhause

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis